HAZİRAN
1975
YIL: 2 SAYI: 15
HER AYIN BAŞINDA ÇIKAR

AYDINLIĞA DOĞRU

tmmob elektrik mühendisleri odası
istanbul şubesi yayın organıdır

2. TÜRKİYE TEKNİK ELEMAN KURULTAYI TOPLANDI

HEDEF : İŞÇİ SENDİKALARINDA ÖRGÜTLENMEK

38 teknik eleman örgütünün ortaklaşa düzenlediği 2. Teknik Eleman Kurultayı 7/8 Haziran günleri Ankara'da Selim Sırrı Tarcan spor salonunda toplanmıştır. 38 örgütün delegelerle temsil edildiği kurultay, siyasi parti liderlerinin, birçok parlamenterin, sendika başkanlarının, toplumumuzda demokrasi mücadelesi veren çeşitli dernek temsilcilerinin katıldığı ve görüşlerini açıkladığı, teknik elemanların sendikalaşma sorunlarının tüm boyutlarıyla tartışıldığı bir forum niteliğini kazanmıştır. İki gün boyunca, geleceğin teknik elemanları da izleyici sıralarını doldurmuştur.

2. TÜRKİYE TEKNİK ELEMAN KURULTAYI

SENDİKA DEMOKRASİ

GÜRSEL

Şubemiz genel yazmanı Yavuz Çizmeci'nin oybirliğiyle başkanlığa getirildiği kurultayda ilk konuşmayı düzenleme kurulu adına TÜTED Genel Başkanı Osman Aybers yapmıştır.

Aybers konuşmasında, cephe hükümetinin halka karşı ekonomik politikasını sergilemiş, teknik elemanların baskı altına alınmak istendiği örneklerle ortaya koymuş ve gelmiş geçmiş hükümetlerin uluslararası anlaşmalara attıkları imzalara rağmen, içerde bunlara uymadıklarını çalışanlara demokratik haklarını vermediklerini anlatmıştır.

TÜTED Başkanı kurultayın, sermayenin teknik elemanlar arasında yaratmaya çalıştıkları ikincil çelişkilerin yok olduğu, teknik elemanların bütünleştiği bir ortam olduğunu ,bu mücadelede teknik elemanların yalnız olmadığını, işçilerin, sendikaların, öğretmen ve memurların da aynı hedefe değişik açılardan yöneldiğini belirtmiştir.

«CHP SENDİKAL HAK VERECEK»

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in gönderdiği mesajı CHP Yönetim Kurulu üyesi Erol Tuncer okumuştur. Ecevit mesajında «Teknik elemanlara gereken önemi vermeyen iktidarların başarılı olamayacağını, teknik elemanların kendi özgül sorunları ile birlikte ülke sorunlarına ilişkin çalışmalar yapmalarının kıvanç verici olduğunu» belirtmiş ve CHP'nin tek başına iktidara geldiğinde işçi memur ayrımı sorununa kesin çözüm getireceğini, teknik elemanlara sendikal haklar vereceğini» bildirmiştir.

TİP Genel Başkanı Behice Boran ise, teknik elemanların sendikal hak için kurultay düzenlemesinin Türkiye'deki demokrasinin hangi noktada olduğunu gösteren bir kriter sayılması gerektiğini söylemiştir.

Behice Boran konuşmasında özetle şöyle demiştir:

SORUNUN ÇÖZÜMÜ, SON TAHLİLDE POLİTİKTİR

«Türkiye'de özgürlükler kısılmakta, politik cinayetler işlenmekte, 141 ve 142. maddeler benzeri görülmemiş biçimde uygulanmaktadır. Sıkıyönetim, Anayasaya aykırı olarak, başka bir gerekçeyle uzatılmıştır.

İlerici, anti-emperyalist ve sosyalist güçlerin birlikte mücadele etmesi zorunludur.

Meslek kuruluşları kendi toplumunun sorunlarına eğilmeli, meslek topluluğunun ekonomik çıkarlarını savunmalıdır. Bu olumlu bir geliş-

Sonu 12'de

EMO Delegeleri 2. Teknik Eleman Kurultayını izliyor Soldan Sağa: İkinci sırada A. Hikmet Erol, Ersin Kaya İbrahim Aksın. Üçüncü sırada Berkay Günay (A. Hikmet Erol'un arkasında), Alaettin Anahtarcı.

başyazı

BİR ADIM İLERİ

Türkiye 2. Teknik Eleman Kurultayı, MC hükümetinin halkın çeşitli kesimlerine bu arada teknik elemanlara yönelttiği saldırıların yoğunlaştığı bir döneme rastladı. Sayılı birkaç faşist yönetim dışında, birçok ülkede memurların sendikal haklarının varlığı bilinen bir gerçek iken ülkemizde teknik elemanların sendikal hak istemelerinin «lüks» diye nitelenebileceği günlerde yaşıyoruz. Yanlış anlaşılmasın, grev ve toplu sözleşme yetkileriyle donatılmış sendikal hakların tüm çalışanlara verilmesi ertelensin biçiminde bir görüşü savunmuyoruz. Sadece, Anadolu'da yurtseverce mesleklerini uygulayanların can güvenliğinin bile bulunmadığının altını çözmek istedik. Ama, halk yararına işleyen bir demokrasinin, tüm çalışanların güvencelerini sağlayacağını bildiğimize ve böyle bir demokrasinin ancak halk kesiminin çıkarlarını savunan örgütlerin güçlenerek düzene ağırlıklarını koymalarıyla kökleşebileceğine inandığımıza göre, 2. Türkiye Teknik Eleman Kurultayının önemi ortaya çıkmaktadır.

2. Türkiye Teknik Eleman Kurultayında ana konu olarak sendikalaşmanın seçilmesi çok isabetli olmuştur. Ekonomik çıkarlarımızı savunmanın, ülkemiz yararına olmayan teknoloji ithalinin, beyin göçünün, yabancı müşavir ve müteahhit firmalara ve teknik elemanlara yüzbinlerce lira ödenmesinin, ulusal kaynaklarımızın sömürülmesinin önüne geçmek üzere yaygın ve güçlü bir teknik eleman örgütünün yapabilecekleri önemlidir. Anti - demok-

Sonu : 12 de

izmir'de ulaşım kongresi

Elektrik, İnşaat, Makina Mühendisleri ve Mimarlar Odası İzmir Şubelerinin ortaklaşa düzenlediği Birinci İzmir Ulaşım Kongresi 12 - 13 Haziran günleri yapılmıştır. Kongreyi çeşitli kuruluşlar bildiriler sunmuşlardır.

İzmir Metropoliten Alan Nazım Plân Bürosu adına tebliğ veren Y. Mimar Tankut Ünal özel oto taşımacılığının kentsel ulaşım sorununa etkilerini incelemiştir. Ünal, tebliğinde, özel arabaların egemen olduğu ulaşım düzeni sürdüğü sürece çevrenin daha da yaşanmaz olacağını

Sonu : 12 de

IMF MALİ UURUMUMUZU İNCELEYECEK

Bilindiği gibi MC hükümeti kurulduktan bir süre sonra döviz rezervlerinin tükendiği yolunda haberler çıkmış, yetkililer ise bu haberleri yalanlamıştı.

Bu kez ANKA ajansının elde ettiği bilgiler, hükümet açıklamalarının gerçek dışı olduğunu ortaya koymuştur. Ajans haberine göre, döviz rezervlerinin hızla erimesi üzerine hükümet, emperyalizmin dünya ekonomisini yönlendirmek amacına hizmet eden kuruluşlarından IMF (Uluslararası Para Fonu)'ye başvurarak kredi istemiştir. Bu talebi karara bağlamak üzere Uluslararası Para Fonundan bir heyet önümüzdeki günlerde Ankara'ya gelerek Maliye Bakanlığı, Merkez Bankası ve Devlet Plânlama Teşkilâtında bütçe gelişmeleri, ödemeler dengesi, kaynaklar ve kullanımlar hakkında incelemeler yapacaktır.

Öte yandan Dünya Bankası da Türkiye'yi «borçlarını ödeyemez hale gelen ülkeler» arasında ilân etmiştir. Bu durum, Türkiye'nin Avrupa para piyasasından kredi almasını önemli ölçüde aksatacak bir gelişme olarak nitelenmektedir.

Bu konudaki haberlerin asılsız olduğunu öne süren Maliye Bakanı, ANKA ajansının belgeleri açıklaması karşısında yeni bir açıklama yapmamıştır.

tüm çalışanlara sürekli eğitim olanağı sağlanmalıdır.

EMO ist. şb. egitim çalışma grubu

Denizcilik Bankasında Teknik Elemanlara Yabancı Dil Öğrenme Olanağı Sağlandı

Denizcilik Bankası T.A.O.'da geçtiğimiz Nisan ayından başlayan bir uygulama ile Tersaneler, Genel Müdürlük ve Bankacılık personelinden 27 teknik elemana İngilizce öğrenmeleri için burs sağlanmıştır. Bir özel yabancı dil eğitim kurumu ile yapılan anlaşmaya göre 27 teknik eleman 9 ay süreyle yabancı dil kursuna devam edecekler dir. Teknik elemanlar 9 ay hergün 5 saat görecekleri kursa karşılık 1,5 yıl mecburi hizmetle yükümlü tutulmuşlardır. Kurs süresince hiçbir maddi kaybı olmayan kursiyerler, 9 ay boyunca esas görevlerine ara vermektedirler.

Eğitim sistemimizin eksikliğini bir ölçüde giderici ve teknoloji ithalinin doğurduğu sorunları çözmede yardımcı olacak, bu girişimin diğer kuruluşlarca örnek alınması dileğimizdir.

GENEL OLARAK EĞİTİM

Maddi üretim, insanın doğayı dönüştürmesi ve onu kendi ihtiyaçlarına uydurması yoluyla toplum ve doğa arasındaki etkileşim sürecidir. Maddî üretimin iki yanı vardır. Üretim güçleri ve üretim ilişkileri. Üretim güçleri; araçlar ve insanlardan oluşur. Üretim güçleri öncelikle teknolojik düzeylerine göre değerlendirilmelidir.

İnsanlık çağlar boyu süregelen tüm pratik tecrübelerini teknolojide, doğayı değiştirme aygıtlarında ve belirli bilimsel kültür düzeylerinde toplamıştır. Belirli bir ürünün işlenmesi için gerekli olan üretim araçlarının üretiminde kullanılmış olan emeç (Geçmiş veya maddeleşmiş emek), insanın çok karmaşık iş aletlerini giderek artan bir oranda kullandığı günümüzde, genellikle her üretim biriminde kullanılan toplam emeğin büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. Teknolojik gelişme dolayısıyla üretimde kullanılan canlı emeğin oranı giderek azalıp, insanın üretim üzerindeki doğrudan etkisini düzenleyici ve ayarlayıcı faaliyetleri de dahil olmak üzere yerini giderek artan bir biçimde makinalara terketmektedir. (Bilim artık özellikleri önceden programlanmış maddeler yaratabilmektedir. Sibernatik makinalar tarafından denetlenen otomatik fabrkaları gerçekleştiren, bilimdeki ilerlemedir) Üretim becerisinden, kişisel zekâdan ve eylemden daha çok bilimsel sistematik bilgi ve kollektif, eylem giderek önem kazanmaktadır. Bilimsel buluşlar anında teknolojide kullanılabilmekte ve üretimi önemli ölçüde etkilemektedir.

BİLİMSEL VE TEKNOLOJİK GELİŞİMİN (BTG) TOPLUMSAL İLİŞKİLERE ETKİSİ

Bilimdeki ve teknolojideki bu gelişmeler çağımız tarafındaki sosyal ilişkileri temelden etkiler. Çağdaş Bilimsel - Teknolojik gelişmeler ile geçmişte bilim alanında yapılan atılımlar arasında farklar vardır.

Bundan sonra kısaca BTG diyeceğimiz bilimsel - teknolojik gelişmenin özelliklerini şöyle özetleyebiliriz.

(1) Bilimin tüm dallarında gerçekleşen niteliksel değişiklikler, üretimi etkilemekte ve bilimdeki yeni buluşlar çok kısa bir süre içinde üretimde kullanılabilmektedir. Bilim ve teknoloji arasındaki etkileşim ve ilişkiler yeni bir aşamaya ulaşmıştır, bilim ve teknoloji arasındaki sınır giderek kaybolmaktadır.

(2) Günümüzde BTG, maddeleşmiş emeğin (üretimde kullanılan aygıtlar, otomatik torna tezgâhlar, bilgi sayarlar v.s.) yukarda da değindiğimiz gibi üretimdeki payını giderek artırmaktadır. Ayrıca BTG ile insan emeğinin verimliliği artmakta toplumun tüm ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilir bir hale gelmektedir.

Ancak, bunun gerçekleşmesi sadece BTG ye bağlanamaz, aynı zamanda BTG'nin içinde bulunduğu sosyo - ekonomik sisteme bağlıdır. Teknolojik gelişmeler iki ayrı sistemde iki değişik sonuca varırlar. Örneğin kapitalist bir toplumda, gelişen otomasyon kitle halinde işsizliğe ve her zamankinden daha şiddetli ekonomik krizlere yol açar (İngiltere'de olduğu gibi, makinalaşma döneminde işinden olan işçiler fabrikaları ve makinaları tahrip ederler. Hatta günümüz ABD ve Avrupa ülkelerinde görülen büyük işsizliğin nedenlerinden biri de budur.)

BTG'NİN GETİRDİĞİ SORUNLAR

Yukarda değindiğimiz gibi günümüzde BTG başdöndürücü bir hızla olmakta, toplumun genel seviyesi bakımından insan aklı, becerisi ve hüneri bunu çok geriden izlemektedir. Tarımda çalışanların, fabrikalarda işçilerin, mühendislerin, teknisyenlerin kısaca tüm çalışanların sadece hayatlarının ilk 20 - 25 yıllarında, aldıkları bilgiler yeterli olmamaktadır. Giderek gelişen teknoloji ile insan becerisi arasındaki fark hızla büyümektedir. Bunun sonucunda pasif, işsiz ve daha az beceri isteyen işlerde kullanılan büyük bir kitle yaratılmış olur. BTG'yi akılcı bir biçimde üretime uygulayabilmek, üretimi arttırabilmek, kitleleri işsiz bırakmamak, işçi sınıfını makinalara düşman etmemek, tüm çalışanları dünya nimetlerinden en iyi biçimde yararlandirabilmek için, üretim gücünde yer alan insan emeği ve BTG arasındaki uyumu sağlamak gerekir. Bu da ancak eğitim ile olur.

«TEKNİSYENLERİN BİLGİSİZLEŞMESİ» SÜREKLİ EĞİTİMLE ÖNLENEBİLİR

Teknolojik gelişme ile insan emeği arasındaki uyumu sağlayabilmek için verilecek eğitim birbirini tamamlayan iki ayrı dönemde ele alınabilir.

(1) **Öğretim süreci içinde eğitim.**

(2) **Üretim süreci içinde eğitim.**

(1) **Öğrenim süreci içinde eğitim** : Çağdaş teknolojiye, ülke gerçeklerine, halkın çıkarına uygun bir eğitim olmalı. Bunlara aykırı toplumdan kopuk bir eğitim anlayışı ve soyut, «Bilim için bilim» saplantısı, yoksulluk, bilgisizlik, kölelik, sömürü kısaca topluma felâket getirir. Atom enerjisinin insanların mutluluğu için üretim artışında kullanılmasından önce silâh olarak insan öldürmede kullanılması ve öldürücü gücü teknolojik gelişmeye paralel olarak her gün daha da arttırılan daha nice silâhların üretimi bunun en açık örneğidir. Bunun karşıtı olarak çağın çok gerisinde, üretime katkısı olmayan, tersine, bilgi tekrarından, ezbercilikten başka bir şeye yaramayan, sözde pozitif bilime dayalı eğitim (mevcut eğitim sistemimiz) ile, toplumdaki üretici güçler baskı altına alan ve toplumdaki sosyal uyanışı engelleyen teokratik eğitim, yoksulluğu, köleliği ve sömürüyü getirir.

O halde öğrenim süreci içindeki eğitim, uygulanabilir, eğitimde iş ilkesini gerçekleştirecek, edinilen bilgi ve becerilerle yığınlara yeni bir dünya görüşü yaratmayı, çağdaş bilim ve teknolojinin insanların mutluluğu için kullanılmasını sağlayacak bir eğitim olmalıdır.

ON YILDA SIFIRA İNEN BİLGİ

(2) **Üretim süreci içinde yapılacak eğitim** : Bilim ve teknoloji arasındaki sınırın giderek kaybolduğu çağımızda, artık insanlara yalnız okul çağında verilen eğitim yeterli gelmemektedir. Bu dönemde kazanılan bilgi ve beceriler çok kısa bir sürede demode olmakta, bu yüzden bu bilgi ve becerilerin sürekli yenilenmesi gerekmektedir. Bu süre günümüzde ortalama 10 yıl olarak gözlenmekte, ama teknolojinin bazı dallarında daha kısa olmaktadır. Gelecekte şüphesiz bu, daha da kısalacaktır. İşte günümüzde BTG nin bu denli hızla olması, bilim ile uygulama arasındaki sürenin giderek kısalması, tüm ülkelerde sürekli eğitim ilkesinin kabulünü zorunlu kılmıştır. Bu konuda (sürekli eğitim nasıl yapılabilir?) çeşitli araştırmalar yapılmış ve bazı ilkeler kabul edilmiştir. Örneğin ücretli eğitim izni verilmesi. Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'nun 5 Haziran 1974'te yaptığı kongrede alınan kararları şunlardır :

ULUSLARARASI ÇALISMA KONFERANSININ SÜREKLİ EĞİTİM İLE İLGİLİ KARARI

Karar 140 :

Ücretli eğitim izni ile ilgili karar.

ILO genel kongresi

5 Haziran 1974'te ILO Yönetim Kurulu tarafından Genova'da toplanan 59. toplantısında «İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi» nin, «herkesin eğitim görme hakkına sahip olduğu» nu vurgulayan 26. maddesine dayanarak ve ayrıca uluslararası çalışma önerilerinin mesleki eğitim ve işçi temsilciklerinin işçilerin eğitim ve öğrenim programlarına katılabilmeleri için geçici işten ayrılmaları veya geçici izin verilmesi ile ilgili bildirgelerine dayanarak ve BTG lerin ve değişen ekonomik ve sosyal bağıntıların doğurduğu **sürekli eğitim ihtiyacını**, sosyal, ekonomik, teknolojik ve kültürel gelişmelerdeki yeni gereksinmeleri, zorunlukları ve nesneleri karşılamak için eğitim ve öğrenim izni ile ilgili yeni düzenlemeleri gerektirdiğini göz önüne alarak ve

Modern toplumda işçi kişinin gerçek gereksinmesinin karşılayacak bir yolun **ücretli eğitim izni** olarak kabul edilmesi göz önüne alarak, ve

Ücretli eğitim izninin etkili ve gelişmeye açık bir **sürekli eğitim** ve öğretim politikası içinde ele alınması gerektirdiğini göz önüne alarak, ve

Toplantı tutanağının 4. maddesinde yer alan ücretli eğitim izni ile ilgili önerilerin kabul edilmesini, ve

Bu önerilerin bir uluslararası uzlaşım şekline dönüştürülmesini kararlaştırarak,

1974 yılının 29 Haziran günü aşağıdaki, bundan böyle **ücretli eğitim izni uzlaşımı 1974** denecek uzlaşımı kabul etmiştir.

Madde 1 : Bu uzlaşımda **ücretli eğitim izni** deyiminden bir işçiye eğitim gerekçesiyle iş saatleri içinde belirli bir süre, uygun parasal şartlar altında verilen izin anlaşılır.

Madde 2 :

Her üye ülke

a) her seviyede öğrenim

b) Genel, sosyal ve yurttaşlık eğitimi

c) Sendikacılık eğitimi gerekçesiyle ücretli izin verilebilmesine olanak sağlayabilmek için, ulusal şartlara ve pratiklere uygun bir politika saptayacak ve (Gerekirse kısım kısım) uygulayacaktır.

Madde 3 :

Bu politika, koşulların gerektirdiği değişik biçimde

a) BTG ve ekonomik ve Yapısal değişimler içinde mesleki ve işlevsek yetenekleri kazandırmağa, geliştirmeğe, ve uydurmağa ve işe alma ve iş güvenliğini sağlamaya,

b) İşçilerin ve temsilcilerinin toplum ve çalışma hayatına etkin ve yeteneklerini sağlamağa,

c) İşçilerin sosyal ve kültürel kalkınmalarına,

d) Genel olarak, işçilerin değişen gereksinmelere uymasını sağlayacak uygun sürekli bir eğitim ve öğretimi teşvik etmeğe yönelik olacaktır.

Madde 4 :

Politika ülkenin gelişme düzeyini ve çeşitli sektörlerin ve ülkenin özel gereksinmelerini göz önüne alacak ve işe alma, eğitim ve öğretim genel politikalarıyla ve iş saatleri, iş saatlerinin mevsimlere göre farklılıkları iş haçmiyle ilgili politikalarla uyarlı olacaktır.

Madde 5 :

Ücretli eğitim iznini verdirebilmek için alınacak tedbirler, ulusal yasaları ve kuralları, toplu sözleşmeleri, mahkeme kararlarını ve ulusal pratikle uyumlu diğer benzer yolları kapsayabilir.

Madde 6 :

Dernekler, işçi ve işveren kuruluşları, eğitim ve öğretim birlik ve kurumları, ulusal koşullara ve pratiklere uygun bir şekilde, ücretli eğitim iznini teşvik etmek için politika saptamakta ve uygulamakta yardımcı olacaklardır.

Madde 7 :

Ücretli eğitim izninin finansmanı düzenli, uygun bir temele dayalı, ve ulusal pratikle uyarlı olacaktır.

Madde 8 :

Ücretli eğitim izni işçilerden soy, renk, seks, din, politik inanç, ulusal çıkış ve sosyal orijinleri öne sürülerek esirgenemez.

Madde 9 :

Gerektiğinde,

a) Bazı işçi kategorileri, örneğin küçük işletmelerde çalışan işçiler, arazi işçileri veya yerleşme merkezlerinden uzakta yaşayan, devamlı yer değiştiren ve ailevi zorunlulukları olan işçiler, genel düzenlemelere uyamadıklarında.

b) Bazı kuruluşlar, örneğin küçük ve mevsimlik kuruluşlar, genel düzenlemelere uyamadıklarında, böyle yerlerde çalışan işçilerin ücretli eğitim izninden yararlandırılmaması düşünülemiyeceğine göre,

Ücretli eğitim izni ile ilgili tedbirler alınacaktır.

Madde 10 :

Ücretli eğitim izninin uyarlılık koşulları, iznin

a) Her seviyede eğitim,

b) Genel, sosyal ve yurttaşlık eğitimi; veya

c) Sendikacılık eğitimini mi amaçladığına göre değişebilir.

Madde 11 :

Ücretli izin periyodu, sosyal çıkarlara ve iş ilişkilerinden doğan diğer haklara yönelik istekleri karşılayacak ulusal yasa ve kurallara, toplu sözleşmelere, mahkeme kararlarına ve ulusal pratiklere, uy-

Sonu 10 da

YÜKSEK ÖĞRENİM VE DEMOKRASİ KONGRESİNDE ÜNİVERSİTELERDEKİ SALDIRILARIN EKONOMİK - POLİTİK NEDENLERİ SERGİLENDİ

«öğrenciler yönetime katılmalıdır»

Mühendis ve Mimar Odaları İstanbul Koordinasyon Kurulu ile İstanbul Yüksek Öğrenim Kültür Derneği, Töb-Der İstanbul Şubesi, Tüm Asistanlar Derneği İstanbul Şubesi'nin ortak çalışmaları ile düzenlenen **«Yüksek Öğrenim ve Demokrasi»** konulu kongre 9 Mayıs'ta Yeni Melek Sineması'nda yapılmıştır. Çok sayıda öğrenci ve öğretim üyesinin ilgiyle izlediği kongrede yüksek öğrenim kurumlarında sürdürülen polisiye tedbirlerin, saldırıların, yasal ve ideolojik baskıların ekonomik - politik nedenleri sergilenmiş, öğrencilerin, bütün yönetim ve karar organlarına oy hakkı ile katılmalarının gerekliliği savunulmuştur.

Doç. Dr. **Serozan, Dr. Bülent Tanör, Dr. Murat Belge,** Prof. Dr. **Ümit Doğanay** ve Mimar **Yücel Gürsel**'in tebliğci ve tartışmacı olarak söz aldıkları kongrede şubemiz yönetim kurulu yazmanı üyesi Y. Mühendis **Yavuz Çizmeci** oturum başkanıydı. Yavuz Çizmeci, açış konuşmasında kongrenin amacının «yüksek öğrenim kurumlarında sürdürülen anti-demokratik baskıların ve saldırıların nedenlerini sergilemek, demokratik mücadelenin sorunlarını tartışmak» olduğunu bildirmiştir.

Doç. Rona Serozan

BİLDİRİLER

Doç. Dr. Serozan ile Dr. Tanöz'ün birlikte hazırladıkları görüşlerden oluşan bildiri kongrede ilk sunulan bildiri olmuştur. Serozan ile Tanöz'ün savundukları görüşler özetle şöyledir:

Kapitalist toplumda bilim ve teknik, bir avuç kapitalistin kârını daha çok artırırken halkın ezici çoğunluğunu maddi ve manevi sefalete sürükler.

Emperyalist aşamada bilim ve teknik saldırgan militarizmin hizmetine sokulur. Bu düzende, sosyal bilimler de sınıf egemenliğini örtbas etmeğe ve kurulu düzeni korumaya hizmet etmektedir.

Dr. Bülent Tanör

RESMİ SOSYOLOJİ, RESMİ İKTİSAT, RESMİ HUKUK

Resmi sosyoloji öğretisi, sınıflı toplumun ilişkilerini kişiler, gruplar ve seçkinler arasındaki ilişkiler şeklinde gösterir. Soyut bir milli dayanışma düşüncesine sırtını dayar.

«Resmi iktisat teorisi, sınıflı toplumdaki iktisadi ilişkilerin meydana getiren, üretim ilişkileri, sömürü, artı-değer kavramlarına yabancı ve hatta düşmandır.

«Hukuk bilimine gelince, bu da özel hukuk dalları olarak, sözde «özgür» ve «eşit» kişiler arasında gönül rızası ile kurulan ilişkileri, kamu hukuku dalları da soyut bir devlet ile soyut yurttaşlar arasındaki ilişkileri kendine konu alır.

Üniversitelerin yapısı, ayıklama, tabiilik ve hiyerarşi esası üzerine kuruludur. Üniversitenin uyguladığı denetimin yanısıra siyasal iktidarın denetimi de sözkonusudur.

Daha sonra söz alan Mimar Yücel Gürsel, yürürlükteki eğitim sisteminin tanzimattan bu yana gelişen ekonomik, politik ve ideolojik yapıya oturduğunu, ekonomideki eşitsiz gelişme ve iktisadi ilişkilerdeki çelişkinin kendine uygun eğitim kurumlarını yarattığını söylemiştir.

Gürsel daha sonra, «Değişen koşulların doğru bir değerlendirilmesi ve eleştirisi yapılmadan doğru bir demokratik mücadele verilmez.» demiştir.

Dr. Murat Belge

Dr. Murat Belge'nin hazırladığı tebliğde, «bir üretim tarzının çöküşünün, alt yapıda, içsel çelişkilerle başlayacağı, bir süre sonra bu durumun ideolojik düzeye de yansıyacağı» görüşüne yer verilmişti.

Belge'nin bildirisi özetle

Sonu : 12 de

TÜTED ÜYELERİ TOPLANDI

TÜTED İstanbul Şubesi İkinci Teknik Eleman Kurultayının hemen ardından, üyeleri, diğer teknik eleman örgütlerinin yöneticileri ve diğer teknik eleman örgütlerinde oluşturulan sendikalaşma komisyonu üyeleri ile birlikte bir toplantı düzenledi.

12 Haziran günü yapılan toplantıya oldukça önemli sayıda TÜTED üyesi katıldı. İkinci Teknik Eleman Kurultayında oybirliği ile alınmış olan kararların tümünün okunması ile başlayan toplantıda, teknik elemanların birlikteliği yolunda daha güçlü bir sendikalaşma mücadelesi verebilmek için TÜTED'in örgütlenmesinde uygulanabilecek yöntemler tartışıldı.

İkinci Teknik Eeleman Kurultayına sunulan raporun ve Kurultayda alınan kararların tüm teknik elemanlar tarafından özümlenmesi için çok sayıda basılarak dağıtılmasının gerekliliği vurgulanarak genel konularda ve somut konularda şu temenni kararları alındı:

- TÜTED İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu en kı-

Sonu : 10 da

PTT BAŞMÜDÜRLÜĞÜ MÜHENDİSLERİ TOPLANDI

İstanbul PTT Bölge Başmüdürlüğü TMMOB İşyeri Temsilciliği 21 Mayıs günü bir toplantı düzenlemiştir. Toplantıya katılan mühendisler 2. Teknik Eleman Kurultayına götürülecek görüşleri belirlemişlerdir. İşyeri Temsilcisi Elektrik Mühendisi arkadaşımız Cemil Pakyürek, Başmüdürlüğe iletilen işyerinde düzenli toplantılar yapma, duyuru panosu ve bülten çıkarma isteklerinin, «yardım istenilen konularda Başmüdürlükçe yapılabilecek herhangi birşey olmadığı» biçiminde cevaplandığını açıklamıştır. Başmüdürlük Teknik İşler Yardımcısı ile yapılan görüşmede de aynı karşılığın alındığı bildirilmiştir.

PTT Bölge Başmüdürlüğü mühendisleri, işyerindeki teknik elemanların arasında somut birliğin sağlanması yolunda çalışılması, bu konudaki mücadelenin her şart altında sürdürülmesi kararlarını almışlardır.

D U Y U R U

İstanbul'daki Mühendis ve Mimar Odaları «Bilgisayarları tanıtım ve FORTRAN IV dili» konulu ortaklaşa bir kurs düzenlemişlerdir.

Kurs haftada bir, (Cuma günleri 2 saat 18-20 arası) olacak ve ortalama 30 hafta sürecektir.

Katılmak isteyen üyelerin 1.7.1975 tarihine kadar aşağıda belirtilen adrese veya EMO İstanbul Şubesine başvurmaları rica olunur.

Adres :
Mühendis ve Mimar Odaları İstanbul Koordinasyon Kurulu İstiklal Cad. No: 146 Luvr Apt. Kat: 4 (Atlas Sineması karşısı)
Beyoğlu/İSTANBUL
Tel : 43 05 74

Ç A Ğ R I

Bilindiği gibi MC hükümetinin işbaşına gelmesinden sonra iktidarın görüşlerini be nimseyen birçok devlet memuru görevinden alınmış, sürgüne gönderilmiş, çeşitli baskılarla karşı karşıya bırakılmışlardır. Kıyıma uğrayanlar arasında namuslu teknik elemanlar da azımsanmayacak bir yer tutmaktadır. Bu nedenle odamız konuya özellikle eğilmiştir.

Dürüst, yurtsever teknik elemanların önlerine çıkarılan zorluklar ancak birlikte, örgütlü bir mücadele ile aşılabilir. Sayın üyelerimizden siyasal nedenlerle karşılaştık-

12 sayılı kararname mecliste görüşüldü. Ertesi gün aynı olayı Tercüman ve Hürriyet gazeteleri yukarıdaki başlıklarla verdiler. **200 bin işçi memur statüsüne girmekten mi kurtarılmış yoksa 200 bin memur işçi statüsüne mi sokulmamış? Bu anlaşılamıyor. Anlaşılan birşey varsa son kararnamenin bir kördüğüm üzerine bir düğüm daha attığı...**

KARARNAME ELEŞTİRİLDİ

12 Sayılı Kararnamenin yasama organlarında görüşülerek kanunlaşması üzerine TÜTED ve TÜM-DER ortak bir açıklama yaparak bu konudaki görüşlerini açıklamışlardır. TÜTED ve TÜM-DER' in açıklaması özetle şöyledir:

Bu tasarının, kamu personelinin hayat pahalılığı karşısında durumlarını korumayı, 657 Sayılı Kanunla ve bunu değiştiren Kanun ve Kanun Hükmündeki Kararnamelerde bulunan ayrıcalıkları, hata ve haksızlıkları ortadan kaldırmayı, kamu personelinin tüm sorunlarını çözümlemeyi amaçladığı belirtilmişti.

Ancak kanun metni incelendiği zaman bu amaçların gerçekleştirilemediği kamu personelinin sorunlarının hiç birine köklü çözümler getirilemediği görülüyor.

Kanun, kamu personeli arasındaki ayrıcalıkları sürdürürken yeni yeni ayrıcalıklar da getiriyor.

Atamalarla ilgili hükümler iş güvenliğini tamamen ortadan kaldırırken, idarenin atamalardaki etkinliğini alabildiğine artırıyor, kamu personelini hükümetin insafına terkediyor. Bu hükümler kesinlikle anti-demokratik bir söz taşımaktadır.

Aslında kamu personelinin sorunlarına personel yasası çerçevesinde yapılacak değişikliklerle getirilmek istenen bütün çözümler bu kanunda olduğu gibi yetersiz kalmaya, göstermelik geçici tedbirlerden öteye gidememeye mahkûmdur. Çalışanlar, demokratik ve ekonomik sorunlarını kullanarak verecekleri mücadelelerle çözümleyebilirler. Kamu personelinin sorunlarının çözümü de onların demokratik sendikalaşma, toplu sözleşme ve grev haklarına kavuşmalarında yatmaktadır.

NÜKLEER SANTRALLAR VE TÜRKİYE

yavuz çizmeci

Geçtiğimiz Mayıs ayında Boğaziçi Üniversitesi Mühendislik bölümünde, «Türkiye için uygulanabilmesi mümkün olan Nükleer enerji stratejileri «konulu bir konferans düzenlendi. Öğretim üyelerine ve öğrencilere açık olan konferansta konuşmacı Dr. Ahmet Kütükçüoğlu idi. Türkiye Elektrik Kurumu için hazırlanmış olan bir raporu temel alan konuşmada, çeşitli şema ve grafikler slayd'lar biçiminde dinleyicilere gösterildi.

1980 - 2010 yılları arasındaki otuz yıllık süre için Türkiyenin enerjisi sisteminin asgari maliyet esasına göre programlamasının anlatıldığı konferansta, konvansiyonel enerji santralleri ile hafif su, ağır su, yüksek sıcaklık ve hızlı üretici reaktör tiplerinin farklı bileşimleri karşılaştırıldı. Farklı koşullardaki değişik enerji santrallarının optimum dağılımı ve bunların gerektirdiği doğal uranium, thorium, fabrikasyon ve işletme hesapları anlatıldı.

Dr. Ahmet Kütükçüoğlunun iddiası şöyle: Her koşul altında, Türkiye'de 1983'den itibaren nükleer enerji santralleri işletmeye açılmalıdır. 1990'a kadar enerji üretim programının büyük bir bölümünü hidroelektrik ve linyit sontralleri oluşturacaktır. Ve 1990' dan sonra nükleer enerji kapasitesinde hızlı bir artış olacaktır.

İleri reaktör sistemleri, yüksek sıcaklık gazı ve hızlı üretici reaktörler. Türkiye'nin enerji sisteminde kullanılacaktır. Hemde bu ileri sistemler, dünyada satışa çıkarılır çıkarılmaz. Ve bu ileri sistemler uygulanmaya başlayınca, artık hafif su reaktörleri kullanılmayacaktır.

2010 yılına kadar gerekli olan toplam uranium miktarı 7600 ton ile 82000 ton arasında değişecektir. Kullanılacak olan reaktör tipi bu miktarın az yada çok olmasını etkiliyecektir.

Konferansın ve raporun değerlendirmesini yapabilmek için, raporun can alıcı bölümlerinin özetini aktarmayı gerekli görüyoruz:

Ülkemizde enerji ihtiyacı büyük bir hızla artıyor. Bu artış, nükleer enerji dahil tüm ekonomik enerji kaynaklarının değerlendirilmesini gerekli kılıyor. Bunun için gerekli olan büyük ölçekli yatırımlar, çeşitli enerji santrallerinin en ucuz birleşiminin optimizasyonunun yapılmasını zorunlu kılıyor.

Optimum enerji programı, asgari maliyet esaslarına göre yapılacaktır. Üretim kapasitesi, sistemin enerji talebi ile aynı hızla artacaktır. Devreye gire-

NÜKLEER STRATEJİ SEÇENEKLERİ

Enerji santralleri olarak, bugün kullanılmakta olan şu santral tipleri vardır:

CONV — Konvansiyonel enerji santralleri
LWR — Hafif su enerji santralleri
HWR — Ağır su enerji santralleri
HWR — Ağır su enerji santralleri
HTGR — Yüksek sıcaklıkta gaz soğutmalı reaktör.
FBR — Hızlı üretici reaktör.

Bu santral tiplerinin biri veya brikaçından oluşan değişik strateji seçenekleri düşünülmüştür. Düşünülen sekiz seçenek vardır:

1. CONV + LWR; 2. CONV + HWR, 3. CONV + FBR, 4. CONV + HWR + FBR, 5. CONV + LWR + HTGR, 6. CONV + LWR + FBR + HTGR 8. CONV + HWR + FBR + HTGR.

KONVANSİYONEL ENERJİ SANTRALLERİ

Üç çeşit enerji santrali ele alınmıştır: BATI Anadolu (Seyitömer ve Soma) ve Elbistan tipi linyit santrali, Ambarlı tipi fuel-oil (yakıt yağı) santralı ve hidroelektrik santraller.

Nükleer enerji santralleri

İki ana grupta toplanabilir:

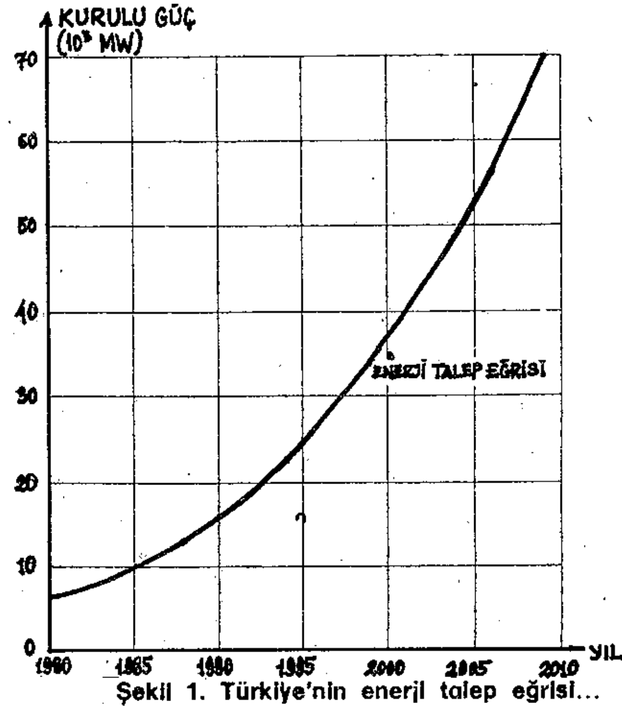
i) Denenmiş tipler: Bunlar, şimdiye kadar yapılmış ve ticari amaçlarla işletilen santrallerdir. Yani, hafif ve ağır su reaktörleri. (LWR+HWR).

ii) Denenmemiş tipler: Yalnızca prototiplerinin yapıldığı veya henüz yapılmakta olan santraller. Yani, yüksek sıcaklık gaz soğutmalı ve hızlı üretici reaktörler (HTGR, FBR).

VERİLER.

Türkiye'nin enerji talep eğrisi, toplam maximum enerji talebi ve %10 rezerv göz önüne alınarak şekil 1. deki gibi gösterilmektedir.

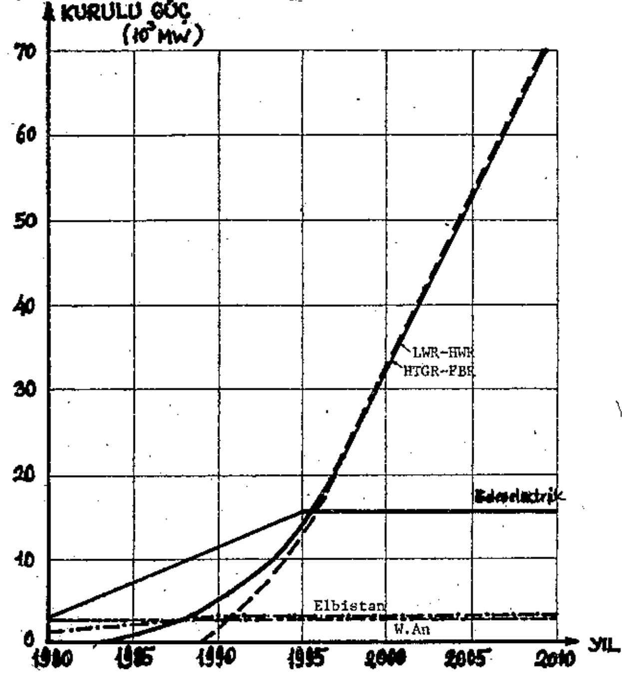
Linyit ve hidrolik enerji santrallerinin kapasiteler,i linyit miktarı ve kullanılabilir su potansiyeli ile sınırlıdır. Oysa, nükleer enerji santrallerinde, sistemin nükleer yakıt ihtiyaçının yanında bölgesel endüstrinin durumu, yabancı döviz ve yeni bir teknolojinin getirilişi gibi sorunlar da göz önüne olunmalıdır. Bütün bunlar göz önüne alınarak Türkiyenin maksimum enerji üretimi şekil 2 deki gibi olacaktır.

Şekil 1. Türkiye'nin enerji talep eğrisi...

Sınırlamalar

1990 — 2010 yılları arasındaki dönemde gerçekleştirilecek yatırımların sağlayacağı enerji üretimindeki sınırlamalar şek. 2'de gösterilmiştir. Ve bu değerlendirme yapılırken fuel oil santralleri göz önüne alınmamıştır. Özellikle son yılların petrol bunalımı bu sınırlamayı getirmiştir.

Türkiyede

Şekil 2. Maksimum enerji üretimi

Maliyet

Farklı enerji santrallerinin yatırım, işletme ve bakım maliyetleri Tablo 1. de karşılaştırmalı olarak çıkarılmıştır. Bütün hesaplar, 1974 sonu fiyatlarına göre yapılmıştır.

Enerji Santralleri	Yatırım Maliyeti (TL/kwe)	Yıllık işletme ve bakım maliyeti (TL/kwe)
Hidrolik santraller	1152	35
Batı Anadolu	877	59
Elbistan	1214	59
Fuel-oil	577	37
Nükleer	**600 MW**	**1000 MW**
LWR	9240	7840
HWR	10220	8456
HTGR		8000
FBR		8000
600 MW	**1000 MW**	
60	43	
80	64	
	60	
	70	

Tablo 1. Enerji santrallerinin yatırım, işletme ve Bakım maliyetleri

Enerji santrallerinin ekonomik hayatları:

Enerji santralleri için kabul edilen yaşama süreleri şöyledir:

Hidroelektrik	enerji santralleri		50 yıl
Linyit	»	»	30 »
Fuel - oil	»	»	30 »
Nükleer	»	»	30 »

SEÇENEKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Seçenekler değerlendirilirken göz önüne alınan belli varsayımlar var. Bu varsayımlara göre: Yüksek maliyetlerinden dolayı, enerji üretiminde, fuel-oil santrallerine sadece %10'luk bir yer veriliyor. Başka bir değişle, fuel-oil santralleri sadece maximum güç taleblerini karşılamak için kullanılıyor. Linyit santralleri, yapımı başlangıçtaki kısa bir artıştan sonra değişmiyor. Hidroelektrik santralleri 2002 yılına kadar maksimum kapasitesine erişiyor.

Linyit enerji santralleri yapımı ekonomik olarak optimal değildir. Üretim maliyeti çok yüksektir. Ne var ki, ülkemizdeki varolabilirliği açısından bakıldığında linyit santrallerinin kurulması yine de tavsıye edilmelidir.

Çeşitli bileşimler arasında en ucuz sistem HWR + FBR + CON olarak kabul edilmiştir. En pahalı sistem de LWR + CONV birleşimidir.

HAM MADDE İHTİYACI

Doğal uranıyum talebi, LWR + CONV. bileşimi için toplam 82.000 ton, HWR + HTGR + FBR + CONV sistemi için ise 7800 tondur. Farklı sistemler, farklı uranyum ihtiyacını doğurmaktadır.

Yüksek sıcaklıkta gaz soğutmalı reaktörlerde, manyum yanında yakıt olarak Haryum da kullanılır. LWR + HTGR + CONV sistemi için thoryum ihtiyacı 2700 ton, HWR + HTGR + CONV sistemi için ise 360 tondur.

SONUÇLAR

Enerji santrallerinin 1985 sonrası fiyatlarını bilebilmek mümkün olmadığı için sayısal değerlerde önemli hatalar olabilir. Son petrol bunalımından sonra ,enflasyonist durum son derece yüksek fiyatlara neden olmaktadır. Ne varki, bugünkü enflasyonist artışların belli ölçüde azalacağı veya en azından sürekli tutulabileceği düşünülebilir.

Nükleer santraller ve yakıt fiyatları konusundaki ekonomik parametreler bir tahminden ileri gidemez. Bunun için elde edilen sonuçlar daha çok kalitatiftir.

— Her durumda, LWR ve HWR reaktörleri 1983 de sisteme girecektir. LWR ve HWR için hızlı artış 1987'den sonra ve HTGR ve FBR için hızlı artış 1990'dan sonra olacaktır.

— Hidroelektrik santraller üretim programında en büyük ağırlığa sahiptir. Ve 2002 yılında maksimum kapasitelere erişecektir. Linyit santralleri yapımı, ilk dönemdeki belli bir artıştan sonra duracaktır. Fuel-Oil santralleri ekonomik olarak uygun görülmemektedir. Bu yüzden, başlangıçtaki 650 MW' lık kapasite artırılmamıştır.

— Yapılan varsayımlara göre, ağır su sistemleri hafif su sistemlerinden biraz daha uygundur. Genellikle, LWR ve HWR gibi denenmiş sistemlerle, HTGR ve FBR gibi ileri reaktör sistemlerinin birleşimi, ekonomik olarak bir ilerleme getirecektir.

— Uranyum tüketimi, LWR + CONV birleşimi için en yüksek, HWR + HTGR + FBR + CONV birleşimi için ise en düşüktür. HTGR gibi seçenekler için ilave olarak thoryum tüketimi söz konusudur.

— Yıllık yakıt imalatı, LWR sistemlerine oranla HWR sistemlerinde 3—4 kez daha yüksektir. HTGR ve FBR sistemlerinin girişi, gerekli uranyum - fuel üretimini azaltacaktır.

AKLA GELEBİLECEK SORULAR.

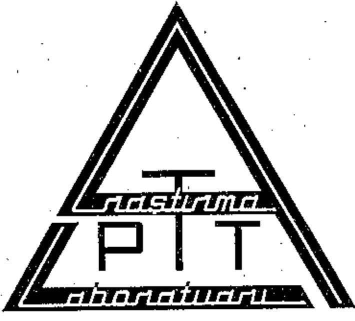
Raporun özetini vermeye çalıştık. Daha ayrıntılı bilgi ve değerlendirme için TÜRKİYE'NİN ENERJİ SİSTEMİNDE FARKLI NÜKLEER STRATEJİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI. adlı rapora bakmak gerekli.

Raporun uzun süreli bir çalışmanın ürünü olduğu ve enerji politikamıza katkıda bulunabileceği bir gerçek. Çok önemli tesbitleri bilimsel olarak vurguluyor. Örneğin; Fuel-oil santrallerinin Türkiye için ekonomik olarak uygun olmadığını sergiliyor. Ayrıca, Türkiye'nin enerji üretiminde belli bir süreç içinde nükleer santrallerin belli bir yeri olacağı da bir gerçek.

Ancak, herşeye rağmen belli sorular akla geliyor?

Bugün henüz hidroelektrik enerji potansiyelinin %10'nunu bile değerlendiremiyen bir ülke olarak Türkiye, nasıl oluyor da 2002'de tüm hidroelektrik enerji potansiyelinin maksimumuna erişiyor? Yatırım, işletme ve bakım masrafları açısından nükleer enerji santrallerine göre çok daha ekonomik olan hidroelektrik santrallerinin tüm potansiyelinin değerlendirilmesi 27 yıl içinde gerçekleşebilecek mi?

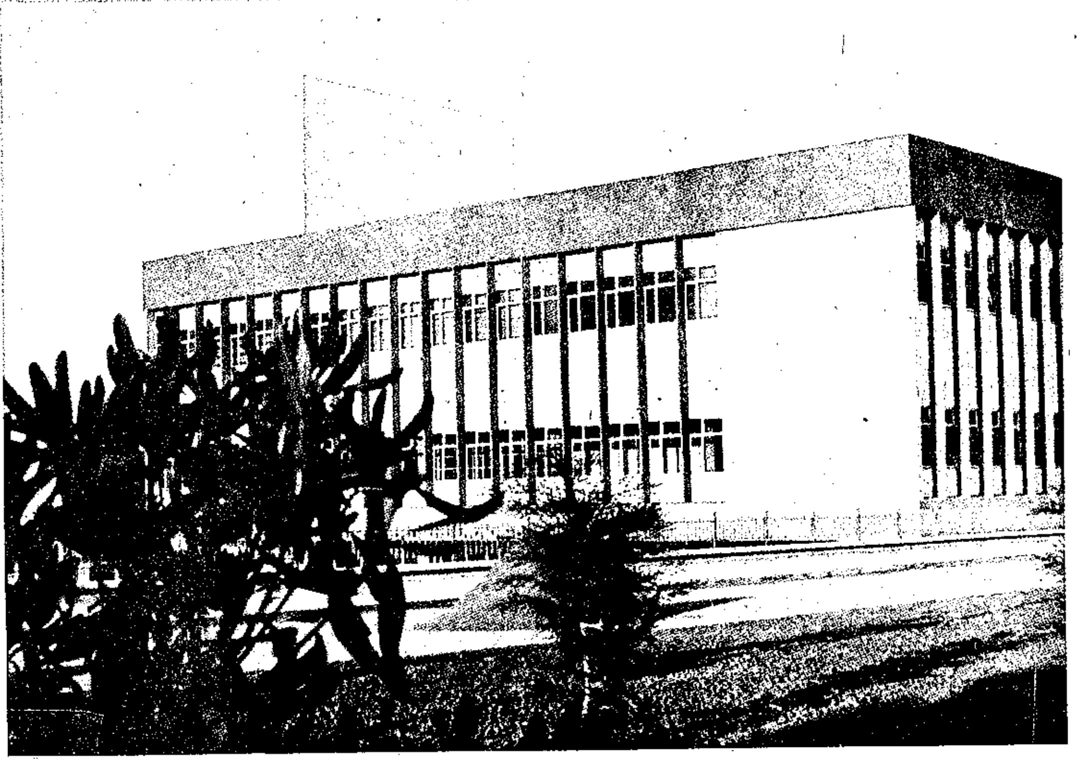
Sonu : 10 da

özel eki

AYDINLIĞA DOĞRU

TEKNİK ELEMANA ÖNEM VERMEYEN "MEVZUAT" teknolojik gelişmenin engellerinden biridir.

PTT Araştırma Laboratuvarının Genel Görünüşü

ELEKTRONİK SANAYİİ, EMPERYALİZMİN KONTROLUNDA TUTMAK İSTEDİĞİ EN ÖNEMLİ SANAYİ DALLARINDAN BİRİDİR.

Çağımız tüm geri bıraktırılmış ulusların kurtuluş mücadelesi verdiği bir çağ. Emperyalizmde bu çağda daha değişik bir yaşam kavgası sergilemekte. Artık emperyalizm bir ülkede sıcak savaşlardan ve silahından çok diplomasi ve teknolojisi ile ayakta durmaya çabalamakta. Silahıda diploması ve teknolojisinin desteği. Fakat emperyalistler soğuk araç silahı pek ön plâna çıkarmak istemiyorlar bu dönemde.

Teknolojik üstünlüklerini etkili bir silah olarak kullanmayı daha uygun görüyorlar. Emperyalizm teknolojik üstünlük ile hayatiyetini korumaya, devam ettirmeye çalışıyor, teknolojileri ile ulusları kendilerine mahkûm etmeye çabalıyorlar.

Dokuma sanayi, otomobil montajlama sanayi, boyalı gazoz sanayi gibi kendi için sorunlar yaratmaya başlayan sanayilerini piyasası doymamış ülkelere ihraç ederken dahi dizginleri elde tutmayı biliyorlar. Dokuma sanayiini ihraç ederken dokuma makineleri sanayini; otomobil montajlama sanayiini ihraç ederken motor sanayini kendi ellerinde tutmaya devam ediyorlar.

Fakat iki sanayi kolu varki emperyalistler ucundan bucağından dahi olsa dışarıya ihraç etmeyi düşünmüyorlar. Kimya ve ELEKTRONİK SANAYİİ

Emperyalizmin büyük bir özenle tekelciliğini sürdürmek istediği bu sanayi dallarında geri bıraktırılmış ulusların söz sahibi olabilmesinin zorluğu ortadadır.

Fakat bu böyledir diye el kol bağlı oturulacak değildir. Bu konudaki atılımlar ise en önemli atılımlar, desteklenmesi gereken atılımlardır.

ELEKTRONİK CİHAZLARI ÜRETİMİNDE YURTSEVERCE GİRİŞİMLER

Elektronik dalında sanayimizin gelişmesi sorununa, ulusal çıkarlarımız açısından bakanlar bu yolda mücadeleyi amaç edinmişler, yasaların ve iktidarın kendilerine tanıdığı olanaklar içinde çalışmalarını sürdürüyorlar.

Elektronik sanayi dalında bu adımları atanlar, on senedir bu mücadeleyi sürdürenler; probleme en canalıcı noktasından yaklaşmışlar. Tüketim ekonomisinin gereksinimi Elektronik cihazlardan — TV, Radyo etkileyecek en önemli unsurdan, haberleşmenin temel araçlarını yapmakla başlamışlar işe ve geldikleri nokta bugün dikkatleri — hatta iştahları — üstüne çekecek düzeye erişmiş.

PTT ARAŞTIRMA LABORATUVARI NEDİR NE YAPAR?

PTT Araştırma Laboratuvarında gerçekleştirilen işin önemini kavramak ve boyutlarını görebilmek için bu kurumumuzu yakından incelemek gereklidir. **Aydınlığa Doğru**'nun her sayıda bir işyerini tanıtma eylemine, yukarıda belirttiğimiz önemli özelliklerinden ötürü, bu kez AR-LA'yı konu olarak seçtik.

PTT AR-La'yı Ziyaret Eden EMO İstanbul şubesi üyeleri Ar-La Genel Müdürü Sayın Fikret Yücel ile görüşüyor.

AR-LA'yı tanımaya kenai yayınlarından aktarmalar yaparak başlayalım:

PTT Araştırma Laboratuarı elektronik sanayiin bir parçasını ve elektronik cihazlar sanayiin çekirdeğini teşkil eden ve ana bölümleri ile aşağıda sıralanan telekomünikasyon cihazlarının tatbiki araştırma, geliştirme ve imalâtını yapan bir ünitedir.

A. Mültipleks sistemleri,
   a) Havaî hat kuranportör sistemleri
   b) Radyolink kuranportör sistemleri
B. Radyolink kuranportör sistemleri
   a) HF ve VHF cihazları
   b) UHF cihazları
   c) SHF cihazları
   d) SSB cihazları
C. Telgraf sistemleri,
D. Bunlarla ilgili yardımcı cihazlar.

PTT AR-LA'da bir cihazın üretiminde izlenen yolun düğüm noktalarını şöyle sıralayabiliriz: Planlama, tasarlama ve hesap, deneme ve tatonman, birleştirme, eleman seçimi, imalât modelinin hazırlanması, imalât için malzeme hazırlanması, imalât ve kalite kontrolu, montaj.

ELEKTRONİK CİHAZ ÜRETİMİNDE ÇAĞDAŞ YÖNTEM VE ÜRETİM YAPMAYAN, MONTAJCI FİRMALAR

Üretim sürecinde izlenen bu yol dünya çapında elektronik cihaz fabrikalarının izlediği yoldur ve bu yöntem Türkiye'deki adı elektronik cihaz fabrikasına çıkmış başka hiçbir kuruluşta izlenmemektedir. Çünkü adı ister Philips ister Telefunken, olsun bu dünya çapındaki tekellerin Türkiyede yaptıkları iş, üretim değil, montajlamadır. Bu nedenle işe planlama, tasaslama, deneme aşamalarını gerçekleştirmeksizin birleştirme safhasında başlarlar.

AR - LA HANGİ AMAÇLARLA KURULDU?

PTT AR-LA'nın kuruluş amaçlarını ve tarihsel gelişimini yine AR-LA yayınlarından öğreniyoruz:

PTT Araştırma Laboratuarı kuruluş çalışmaları 20 Eylül 1965 de PTT Fabrika Müdürlüğüne bağlı olarak başlamış, 1 Ocak 1967 tarihinde PTT Genel Müdürlüğüne bağlı bağımsız ünite haline getirilerek 1 Mart tarihinde fiilen faaliyete geçmiş.

Kuruluşun gayesi iki esas fikre dayanıyordu,

a) PTT ihtiyacı olan elektronik telekomünikasyon cihazlarının imalâta esas prototiplerini hazırlamak, bunların imalâtını takip ve kontrol etmek,

b) Yapılan çalışmalar sonucu elde edilen bilgi ve tecrübelerden PTT teknik kısımlarını faydalandıracak şekilde müşavirlik görevi yapmak.

Ancak sonradan, yapılan çalışmaların değerlendirilmesi için, başka imkân bulunamadığından, PTT Araştırma Laboratuarı'nın imalât da yapması kararlaştırılmış. Bu suretle PTT Araştırma Laboratuarı elektronik sanayiin bir parçasını ve profesyonel elektronik cihazlar sanayiinin çekirdeğini teşkil eden telekomünikasyon cihazlarının tatbiki araştırma, geliştirme ve imalâtını yapan bir pilot fabrika haline gelmiş.

1964 yılında Milli Güvenlik Kurulunun 42 sayılı kararıyla başlıyan Türkiye'de elektronik sanayii kurulması ile ilgili çalışmalar, PTT Araştırma Laboratuarına 1972 yılı programı yatırım projeleri hakkındaki Bakanlar Kurulu kararında ve 1973 yılında uygulanmaya başlayan üçüncü beş yıllık plânda tarif edilen yeni ve çok önemli bir görev verilmesi neticesine varmış: **«Türkiye'de kurulacak Profesyonel Elektronik Cihaz Sanayiinin nüvesini teşkil etmek.»**

Devletin PTT Ar-La'yı çok önemli bir görevle yükümlü kılmasının ardından bir kararname çıkagelmiş. 7/9058 sayılı, Elektronik Sanayi Anonim Or-

taklığının Kuruluşunu belirleyen ve **Elektronik Sanayiini Geliştirme Politika Esasları.**

ELEKTRONİK SANAYİİNİ GELİŞTİRME POLİTİKASI MI, ÖZEL KESİME BAĞIŞ KARARNAMESİ Mİ?

Bu kararname, devletin elektronik sanayiine verdiği önemi göstermesi bakımından kayda değer bir hükümet kararıdır. Ancak, kararname maddeleri yakından incelendiğinde, ulusal çıkarlarımıza aykırı, özel kesimi koruyucu ve geliştirici ve ulusal elektronik sanayiimizi köstekleyici bazı hükümlerin varlığı göze çarpmaktadır.

CHP-MSP Koalisyon hükümeti döneminde çıkan kararname, amaç maddesinde belirtildiğine göre, gümrük muafiyetinin kalkacağı 1985 yılına kadar elektronik sanayiini geliştirmek ve Ortak Pazar ülkeleri rekabetinden zarar görmeyecek bir düzeye çıkarmak iddiasını taşıyor.

Profesyonel cihazlar ve sistemler ile bunların devre elemanlarının yapılması öngörülürken, pratikte nasıl gerçekleştirileceği pek açık olmayan halk sektörü ve yabancı sermaye ilişkileri ilk altı çizilecek husus olarak göze çarpıyor.

Kararnamenin «Alınacak Tedbirler» başlıklı bölümünde bir kısıma devlet elemanlarının gümrük nispetinin % 1'e indirildiği açıklanmaktadır. Sayılan elemanlar arasında elektronik sanayiinde nasıl kullanılacağını anlayamadığımız yağ içinde kondansatörler, enterüptörler ve kullanılma alanı gittikçe daralan tüpler, valfler, lambalar, komütatör ve röleler ilk sırayı almaktadır.

200 MİLYON TL KİMİN CEBİNE GİRİYOR?

Bu tedbirin elektronik sanayii ile ilgili bir teşvik tedbiri olduğu muhakkaktır. Ancak, teşvik'in elekronik sanayiinden çok özel sektörün işine yaradığı da ortadadır. Çünkü 200 milyona varan gümrük muafiyetinin tamamından, elektronik sanayiimizin çekirdeği olacağı öngörülen PTT AR-LA değil, sadece özel kesimin patronları yararlanacaktır.

Bu arada bu organizasyonun ne biçim yapılacağını belirleyen 6.ıncı madde de tanımlanan «Elektronik Sanayii Teknik Kurulu» nun şu an tek bir Elektronik Mühendisi bulunmayan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde olacağı belirtilmiş Kurul üyelerinin ise Milli Savunma Bakanlığı, Milli Güvenlik Kurulu, Genel Kurmay Başkanlığı, TEK Genel Müdürlüğü, PTT Genel Müdürlüğü, TBTAC, TSE, MKEK Genel Müdürlüğü ve TRT Müdürlüğü temsilcilerinden oluşacağı belirtilip, gerektiğinde özel sektör temsilcilerinin kurul çalışmalarımız takılması öngörülmüş.

Ama bunların ne biçimde seçileceği, çalışma süresinin ne oilacağı yetkilerinin ne olduğu, özel sektörün burada niçin ve ne biçimde yer alacağı hep 7. inci maddesinin «Teknik Kurulun çalışma düzeni ve kurul üyelerine ödenecek ücret durumu bu esasa bağlanacaktır» cümlesinin içine sığdırılmış durumda.

8. inci madde ile Türkiye Elektronik Sanayi A.O. nı; PTT Genel Müd. Koordinatörlüğünde MKEK Gn. Md. TRT Gn. Md. TUSAŞ (Türkiye Uçak Sanayii A.Ş.) ve TEK Gn. Md. nün oluşturması öngörülmüş.

Bu ortaklık; OYAK, (Sonradan bir kısmı MEYAK'a devredilmek şartıyle) ve yurt dışında çalışanların % 51 oranında katılması ile oluşturulmuş geri kalan % 49 hisse yukarıda isimleri yazılı kuruluşlarca paylaşılmıştır.

Kuruluşun kamu ihtyaçlarına dönük ve en kısa TEK Gn. Md. içindeki elektronik cihaz üretim ünitesinin defter kayıtları üzerinden yeni ortaklığa devri öngörülmüştür.

Temsilcilerin oluşturacağı «Elektronik Sanayii Teknik Kurulunun» siyasal iktidarların politikasını uygulayacak şekilde oluşturulması kararnamenin Üniversiteleri, Meslek Odalarını özellikle dışarıda tutması düşündürücü olan yanları.

Bu kurulu Türkiye'de Elektronik Sanayiin genel politikasını çizecek Bilimsel ve Teknik yanının ağır olması şarttır.

Kısaca Devletin Elektronik Sanayii ile ilgilenmesi; şimdiye dek somut hiç bir gelişmeyi sergilememiş, (geyri ciddi, acelecilikle, ilişki eksikliği ve bilgisizlikle hazırlanmış) bir iki kararnamesi dışında.

AR - LA'NIN BUGÜNKÜ DURUMU

Kararnameyle konumuzda tekrar karşılacağımız çok noktalar olacağını belirleyip biz AR-LA'nın bugünkü durumuna dönelim.

Kuruluş amaçları sıralanırken yurdun birinci derecede ihtiyacı olan elektronik Telekomüniksyon cihazlarının temin edilmesinden sonra da gerçekci bir gelişme hızı ile elektronik bilgi işlem cihazları, endüstriyel elektronik cihazlar, elektronik seyri sefer cihazları gibi cihazların yurt gerçeklerine en uygun bir şekilde geliştirilmis ön görülmüş.

Tüm bunların yapılabileceği bir yerleşim ve teşkilatına içinde olup olmadığı sorusunun cevaplarını ise aşağıda bulacağız.

İlk çalışmalarına İstanbul Telefon Başmüdürlüğüne ait Tahtakale telefon santralı binasında kendisine ayrılan 400-500 m2 lik bir salonda başlayan AR-LA bugün 6000 m2 lik bir alanı kaplamaktadır.

1967 den 1971'e kadar 5-6 mühendis ve diğer ünitelerden alınan geçici görevli teknisyenlerle çalışan kuruluş bugün 1'i kimya 28'i elektronik olmak üzere 29 mühendis 50 sanat okulu mezunu teknisyen 120 kadar montaj işçisi (memur statüsü içinde) ve 100 kadar idari yardımcı hizmette çalışan personeli ile 300 kişilik bir kadro ile görev yapmaktadır.

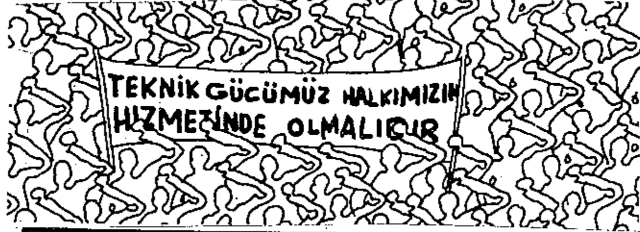

Kontrol Laboratuvarı Mühendisleri İstanbul Şubemiz İkinci başkanı Selçuk Esen ile

YANLIŞ PERSONEL POLİTİKASI YETİŞMİŞ ELEMANLARI KAÇIRIYOR

Devletin bunca önem verdiği kuruluşta yürürlükteki personel politikası öbür kamu kuruluşlarında olduğundan farklı değil. 657 sayılı Devlet Memurları Yasasına göre maaş ve bölük pürçük yan ödemeler... Bu koşullar doğal olarak yetişkin personelin, özel kesimin sunduğu nisbeten iyi olanaklara kaçmasını zorunlu kılıyor. Bilgi ve deney birikimi ile yüklenmiş teknik elemanlar sürekli, en verimli çağlarında AR-LA'dan ayrılmaktalar.

İnsana kıymet vermeyen mevzuat hayretleri nedense araçlara karşı daha anlayışlıdır. Bir arkadaşımız bu gerçeği şöyle örnekledi: **Buradaki üç kişinin yapabileceği işi yapabilecek bir makine alınacak olsa ve alınabilir. Ancak elemanı doyuracak ücret, personele asla ödenmez.**

PERSONEL YASASININ ANTİ-DEMOKRATİK UYGULAMASI VE GÜLÜNÇ İŞÇİ MEMUR AYRIMI

AR-LA'da çalışan teknik elemanlar grev ve toplu sözleşme yapabilme yetkisiyle donatılmış sendikal haklara kavuşmanın özlemi içindeler. Ekonomik ve demokratik mücadele ile insanca yaşama ve uluslarına daha yararlı hizmetler verme imkanları kazanılacağını savunuyorlar. Uzun vadede sendikal hakları istemekle birlikte kısa vadede düzeltilmesini önerdikleri Anti-Demikratik uygulamalar var.

Özellikle 1970 yılında birgün dahi çalışmış olan mühendise verilen torba kadroların 1971'den itibaren giren mühendislerle arasına koyduğu en aşağı 12 yıllık fark büyük bir huzursuzluk kaynağı olmakta, okul bitimi - askerlik arası çalışan teknik elemanlar askerlik sonrası dönmemektedir. AR-LA, bir anlamda özel sektörün okulu bir kuruluş olma durumunda kalmaktadır.

Öte yandan teknik eleman durumunda olmayıp da işçi mi memur mu olduğu objektiflikten uzak kıstaslara göre kararlaştırılan personelin durumu daha da garip. Aynı kuruluşa ait iki bitişik fabrikada aynı işleri yapanlardan bir bölümü memur öbürü işçi statüsünde.

LABORATUVAR VE ATÖLYELER

AR-LA'nın Laboratuvar ve atölyelerini yakından tanıyalım.

1 — Laboratuarlar

a) Mültipleks Laboratuarı

Havaî hat kuranportör sistemleri, radyolink kuranportör sistemleri, telgraf ve data sistemleri ile bunlarla ilgili her nevi yardımcı cihazlara ait araştırma, prototip hazırlama ve geliştirme çalışmalarının yapıldığı ve işin gerektirdiği her cins en modern ölçü aletleri ve el takımları ile teçhiz edildiği bir lobaratuardır. Kullanılmakta olan belli başlı ölçü aletleri arasında, muhtelif osilâtörler, akım, gerilim, güç ölçü aletleri, selektif ölçü takımları, muhtelif sistem ölçü düzenleri, poliskoplar, frekans sayıcıları, eleman ölçü köprüleri, sistem analizörleri, ayarlanabilir direnç, kondansatör ve zayıflatıcılar ile bazı ikinci derecede standartlar sayılabilir.

b) Radyo Laboratuarı

Her türlü HF, VHF, SHF, radyo sistemleri, antenler ve bunlarla ilgili yardımcı cihazlara ait araştırma, prototip hazırlama ve geliştirme çalışmalarının yapıldığı bir laboratuardır. Mültipleks laboratuarı gibi burası da Mültipleks Laboratuarındaki benzerlerine ilâveten işin gerektirdiği her cins en modern ölçü aletleri ve el takımları ile teçhiz edilmiştir.

Ar-La Montaj Atölyesinden Bir Görünüş.

c) Model Atölyesi

Mültipleks ve Radyo Laboratuarlarının gerek araştırma, gerekse prototip hazırlama çalışmaları sırasında ihtiyaç duydukları her türlü mekanik parçaların ve modellerin hazırlandığı, gerekli bobinaj ve plâket montajının yapıldığı bir atölyedir.

Bu işler için gerekli tezgâh ve takımlarla donatılmıştır.

d) Fotoğraf Stüdyosu

Stüdyo büyük bir sanayi tipi KLIMSCH Micronika fotoğraf makinesi ihtiva etmektedir. Bu makinenin bulunduğu mahalde film banyoları için bir karanlık oda ve buna ait lüzumlu teçhizat bulunmaktadır. Hazırlanan büyük ölçekli (x2, x4) baskı devre resimlerinden serigrafi filmleri bu makine vasıtasıyla elde edilmektedir. Maden serigrafi filmleri bu makine vasıtasıyla elde edilmektedir.

e) Resimhane

Tasarlanan cihazların resim, proje, şema v.b. nin hazırlandığı kısımdır.

f) Elektronik Bilgi İşlem Merkezi

Masa tipi, hafıza kapasatesi küçük bir kalkülatörle çalışmakta olan merkez 1973 yılı içinde 32 K kapasiteli bir elektronik bilgi işlem makinesi ve çevre cihazları ile donatılmıştır. Böylece üretilecek cihazların plânlama safhasında gerekli hesapların yeter doğruluk ve çabuklukla yapılması hatta bazı araştırmaların mümkün kılınması temin edildiği gibi malzeme stok kontrolu, aylık ve ücret bordroları, fiat analizi, maliyet hesaplamaları, pano ve cihaz kütükleri, personel kütükleri, gibi idari ve ticari tatbikatlarda da büyük ölçüde fayda sağlanmaktadır.

İmalâhane

Cihaz imalinde kullanılan imalât kısmı, baskı devre, bobinaj, plâket montajı, kablaj ve asamblaj ile mekanik işler atölyelerinden meydana gelmektedir.

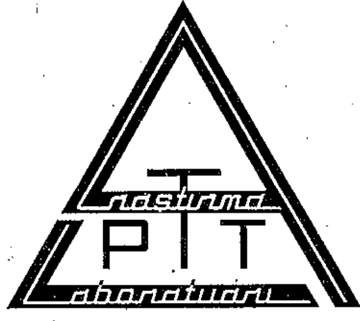
Baskı Devre Atelyesi

Üretilecek cihazlar için gerekli baskı devre plaketlerinn hazırlanması no önyüzü, kutu, şasi v.b. madeni veya plastik parçaları üzerindeki serigrafi ile yazı ve resimler basılması bütün kademeleri ile yapılmaktadır.

Atelyenin kapasitesi iki vardiya halinde çalışmak halinde genede 9000 m2 çift veya tek yüzü bakırlı epoksi veya pertinoks malzeme işleme mümkündür. Halen bu kapasitenin onda birinden yararlanılmakta, piyasada iş yapılacak kapasitenin değerlendirilmesi için çalışılmaktadır. Türkiyenin değil Orta Doğunun en modern baskı devre atelyesi durumundadır.

Bobinaj Atelyesi:

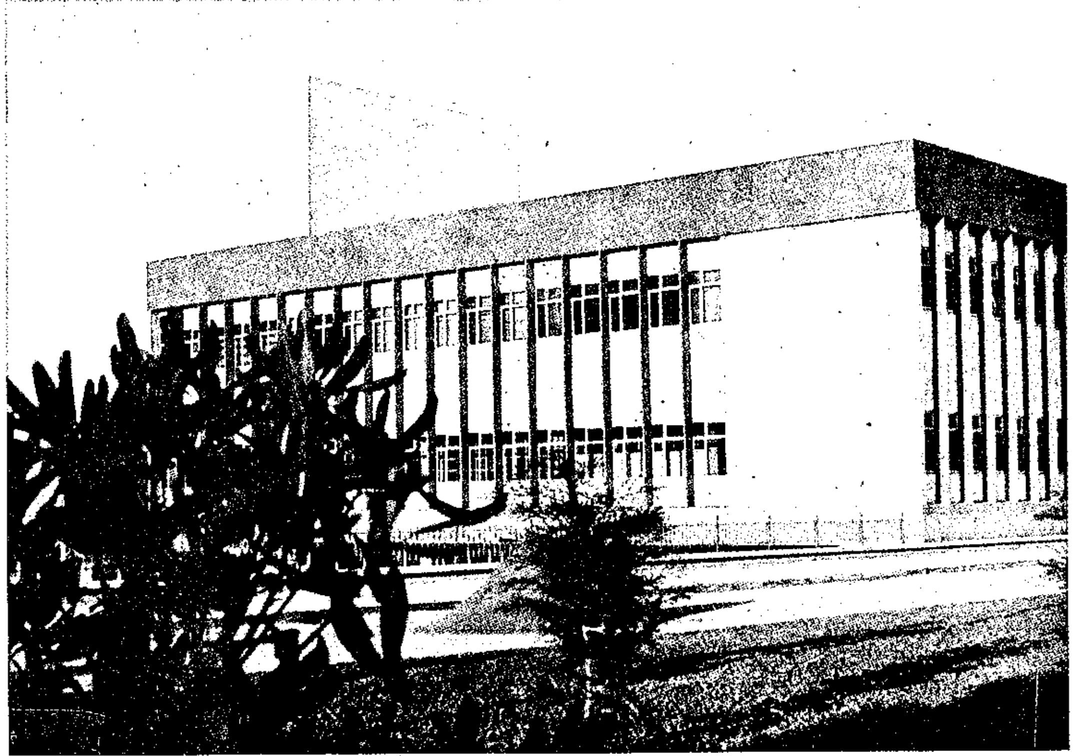
Günlük bobin sarma kapastesi AR-LA'nın ihtiyacının üstünde olan bu atelyede modern aletlerle donatılmış olup ilerdeki kapasite artışlarını şimdiden karşılayabilecek durumdadır.

özel eki

AYDINLIĞA DOĞRU

TEKNİK ELEMANA ÖNEMLİ VERMEYEN "MEVZUAT" teknolojik gelişmenin engellerinden biridir.

PTT Araştırma Laboratuvarının Genel Görünüşü

ELEKTRONİK SANAYİİ, EMPERYALİZMİN KONTROLUNDA TUTMAK İSTEDİĞİ EN ÖNEMLİ SANAYİ DALLARINDAN BİRİDİR.

Çağımız tüm geri bıraktırılmış ulusların kurtuluş mücadelesi verdiği bir çağ. Emperyalizmde bu çağda daha değişik bir yaşam kavgası sergilemekte. Artık emperyalizm bir ülkede sıcak savaşlardan ve silahından çok diplomasi ve teknolojisi ile ayakta durmaya çabalamakta. Silahıda diplomasi ve teknolojisinin desteği. Fakat emperyalistler soğuk araç silahı pek ön plâna çıkarmak istemiyorlar bu dönemde.

Teknolojik üstünlüklerini etkili bir silah olarak kullanmayı daha uygun görüyorlar. Emperyalizm teknolojik üstünlük ile hayatiyetini korumaya, devam ettirmeye çalışıyor, teknolojileri ile ulusları kendilerine mahkûm etmeye çabalıyorlar.

Dokuma sanayi, otomobil montajlama sanayi, boyalı gazoz sanayi gibi kendi için sorunlar yaratmaya başlayan sanayilerini piyasası doymamış ülkelere ihraç ederken dahi dizginleri elde tutmayı biliyorlar. Dokuma sanayiini ihraç ederken dokuma makineleri sanayini; otomobil montajlama sanayiini ihraç ederken motor sanayini kendi ellerinde tutmaya devam ediyorlar.

Fakat iki sanayi kolu varki emperyalistler ucundan bucağından dahi olsa dışarıya ihraç etmeyi düşünmüyorlar. Kimya ve ELEKTRONİK SANAYİİ

Emperyalizmin büyük bir özenle tekelciliğini sürdürmek istediği bu sanayi dallarında geri bıraktırılmış ulusların söz sahibi olabilmesinin zorluğu ortadadır.

Fakat bu böyledir diye el kol bağlı oturulacak değildir. Bu konudaki atılımlar ise en önemli atılımlar, desteklenmesi gereken atılımlardır.

ELEKTRONİK CİHAZLARI ÜRETİMİNDE YURTSEVERCE GİRİŞİMLER

Elektronik dalında sanayimizin gelişmesi sorununa, ulusal çıkarlarımız açısından bakanlar bu yolda mücadeleyi amaç edinmişler, yasaların ve iktidarın kendilerine tanıdığı olanaklar içinde çalışmalarını sürdürüyorlar.

Elektronik sanayi dalında bu adımları atanlar, on senedir bu mücadeleyi sürdürenler; probleme en canalıcı noktasından yaklaşmışlar. Tüketim ekonomisinin gereksinimi Elektronik cihazlardan — TV, Radyo etkileyecek en önemli unsurdan, haberleşmenin temel araçlarını yapmakla başlamışlar işe ve geldikleri nokta bugün dikkatleri — hatta iştahları — üstüne çekecek düzeye erişmiş.

PTT ARAŞTIRMA LABORATUVARI NEDİR NE YAPAR?

PTT Araştırma Laboratuvarında gerçekleştirilen işin önemini kavramak ve boyutlarını görebilmek için bu kurumumuzu yakından incelemek gereklidir. **Aydınlığa Doğru**'nun her sayıda bir işyerini tanıtma eylemine, yukarıda belirttiğimiz önemli özelliklerinden ötürü, bu kez AR-LA'yı konu olarak seçtik.

PTT AR - La'yı Ziyaret Eden EMO İstanbul şubesi üyeleri Ar-La Genel Müdürü Sayın Fikret Yücel ile görüşüyor.

AR-LA'yı tanımaya kenai yayınlarından aktarmalar yaparak başlayalım:

PTT Araştırma Laboratuarı elektronik sanayiin bir parçasını ve elektronik cihazlar sanayiin çekirdeğini teşkil eden ve ana bölümleri ile aşağıda sıralanan telekomünikasyon cihazlarının tatbiki araştırma, geliştirme ve imalâtını yapan bir ünitedir.

A. Mültipleks sistemleri,
   a) Havaî hat kuranportör sistemleri
   b) Radyolink kuranportör sistemleri
B. Radyolink kuranportör sistemleri
   a) HF ve VHF cihazları
   b) UHF cihazları
   c) SHF cihazları
   d) SSB cihazları
C. Telgraf sistemleri,
D. Bunlarla ilgili yardımcı cihazlar.

PTT AR-LA'da bir cihazın üretiminde izlenen yolun düğüm noktalarını şöyle sıralayabiliriz: Planlama, tasarlama ve hesap, deneme ve tatonman, birleştirme, eleman seçimi, imalât modelinin hazırlanması, imalât için malzeme hazırlanması, imalât ve kalite kontrolu, montaj.

ELEKTRONİK CİHAZ ÜRETİMİNDE ÇAĞDAŞ YÖNTEM VE ÜRETİM YAPMAYAN, MONTAJCI FİRMALAR

Üretim sürecinde izlenen bu yol dünya çapında elektronik cihaz fabrikalarının izlediği yoldur ve bu yöntem Türkiye'deki adı elektronik cihaz fabrikasına çıkmış başka hiçbir kuruluşta izlenmemektedir. Çünkü adı ister Philips ister Telefunken, olsun bu dünya çapındaki tekellerin Türkiyede yaptıkları iş, üretim değil, montajlamadır. Bu nedenle işe planlama, tasaslama, deneme aşamalarını gerçekleştirmeksizin birleştirme safhasında başlarlar.

AR - LA HANGİ AMAÇLARLA KURULDU?

PTT AR-LA'nın kuruluş amaçlarını ve tarihsel gelişimini yine AR-LA yayınlarından öğreniyoruz:

PTT Araştırma Laboratuarı kuruluş çalışmaları 20 Eylül 1965 de PTT Fabrika Müdürlüğüne bağlı olarak başlamış, 1 Ocak 1967 tarihinde PTT Genel Müdürlüğüne bağlı bağımsız ünite haline getirilerek 1 Mart tarihinde fiilen faaliyete geçmiş.

Kuruluşun gayesi iki esas fikre dayanıyordu,

a) PTT ihtiyacı olan elektronik telekomünikasyon cihazlarının imalâta esas prototiplerini hazırlamak, bunların imalâtını takip ve kontrol etmek,

b) Yapılan çalışmalar sonucu elde edilen bilgi ve tecrübelerden PTT teknik kısımlarını faydalandıracak şekilde müşavirlik görevi yapmak.

Ancak sonradan, yapılan çalışmaların değerlendirilmesi için, başka imkân bulunamadığından, PTT Araştırma Laboratuarı'nın imalât da yapması kararlaştırılmış. Bu suretle PTT Araştırma Laboratuarı elektronik sanayiin bir parçasını ve profesyonel elektronik cihazlar sanayiinin çekirdeğini teşkil eden telekomünikasyon cihazlarının tatbiki araştırma, geliştirme ve imalâtını yapan bir pilot fabrika haline gelmiş.

1964 yılında Milli Güvenlik Kurulunun 42 sayılı kararıyla başlıyan Türkiye'de elektronik sanayii kurulması ile ilgili çalışmalar, PTT Araştırma Laboratuarına 1972 yılı programı yatırım projeleri hakkındaki Bakanlar Kurulu kararında ve 1973 yılında uygulanmaya başlayan üçüncü beş yıllık plânda tarif edilen yeni ve çok önemli bir görev verilmesi neticesine varmış: **«Türkiye'de kurulacak Profesyonel Elektronik Cihaz Sanayiinin nüvesini teşkil etmek.»**

Devletin PTT Ar-La'yı çok önemli bir görevle yükümlü kılmasının ardından bir kararname çıkagelmiş. 7/9058 sayılı, Elektronik Sanayi Anonim Or-

takılığının Kuruluşunu belirleyen ve **Elektronik Sanayiini Geliştirme Politika Esasları.**

ELEKTRONİK SANAYİİNİ GELİŞTİRME POLİTİKASI MI, ÖZEL KESİME BAĞIŞ KARARNAMESİ Mİ?

Bu kararname; devletin elektronik sanayiine verdiği önemi göstermesi bakımından kayda değer bir hükümet kararıdır. Ancak, kararname maddeleri yakından incelendiğinde, ulusal çıkarlarımıza aykırı, özel kesimi koruyucu ve geliştirici ve ulusal elektronik sanayiimizi köstekleyici bazı hükümlerin varlığı göze çarpmaktadır.

CHP-MSP Koalisyon hükümeti döneminde çıkan kararname, amaç maddesinde belirtildiğine göre, gümrük muafiyetinin kalkacağı 1985 yılına kadar elektronik sanayiini geliştirmek ve Ortak Pazar ülkeleri rekabetinden zarar görmeyecek bir düzeye çıkarmak iddiasını taşıyor.

Profesyonel cihazlar ve sistemler ile bunların devre elemanlarının yapılması öngörülürken, pratikte nasıl gerçekleştirileceği pek açık olmayan halk sektörü ve yabancı sermaye ilişkileri ilk altı çizilecek husus olarak göze çarpıyor.

Kararnamenin «Alınacak Tedbirler» başlıklı bölümünde bir kısıma devlet elemanlarının gümrük nispetinin % 1'e indirildiği açıklanmaktadır. Sayılan elemanlar arasında elektronik sanayiinde nasıl kullanılacağını anlayamadığımız yağ içinde kondansatörler, enterüptörler ve kullanılma alanı gittikçe daralan tüpler, valfler, lambalar, komütatör ve röleler ilk sırayı almaktadır.

200 MİLYON TL KİMİN CEBİNE GİRİYOR?

Bu tedbirin elektronik sanayii ile ilgili bir teşvik tedbiri olduğu muhakkaktır. Ancak, teşvik'ir elekronik sanayiinden çok özel sektörün işine yaradığı da ortadadır. Çünkü 200 milyona varan gümrük muafiyetinin tamamından, elektronik sanayiimizin çekirdeği olacağı öngörülen PTT AR-LA değil, sadece özel kesimin patronları yararlanacaktır.

Bu arada bu organizasyonun ne biçim yapılacağını belirleyen 6.ıncı madde'de tanımlanan «Elektronik Sanayii Teknik Kurulu» nun şu an tek bir Elektronik Mühendisi bulunmayan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde olacağı belirtilmiş Kurul üyelerinin ise Milli Savunma Bakanlığı, Milli Güvenlik Kurulu, Genel Kurmay Başkanlığı, TEK Genel Müdürlüğü, PTT Genel Müdürlüğü, TBTAC, TSE, MKEK Genel Müdürlüğü ve TRT Müdürlüğü temsilcilerinden oluşacağı belirtilip, gerektiğinde özel sektör temsilcilerinin kurul çalışmalarımız takılması öngörülmüş.

Ama bunların ne biçimde seçileceği, çalışma süresinin ne olacağı yetkilerinin ne olduğu, özel sektörün burada niçin ve ne biçimde yer alacağı hep 7. inci maddesinin «Teknik Kurulun çalışma düzeni ve kurul üyelerine ödenecek ücret durumu bir esasa bağlanacaktır» cümlesinin içine sığdırılmış durumda.

8. inci madde ile Türkiye Elektronik Sanayi A.O. nı; PTT Genel Müd. Koordinatörlüğünde MKEK Gn. Md. TRT Gn. Md. TUSAŞ (Türkiye Uçak Sanayii A.Ş.) ve TEK Gn. Md. nün oluşturması öngörülmüş.

Bu ortaklık; OYAK, (Sonradan bir kısmı MEYAK'a devredilmek şartıyle) ve yurt dışında çalışanların % 51 oranında katılması ile oluşturulmuş geri kalan % 49 hisse yukarıda isimleri yazılı kuruluşlarca paylaşılmıştır.

Kuruluşun kamu ihtyaçlarına dönük ve en kısa TEK Gn. Md. içindeki elektronik cihaz üretim ünitesinin defter kayıtları üzerinden yeni ortaklığa devri öngörülmüştür.

Temsilcilerin oluşturacağı «Elektronik Sanayii Teknik Kurulunun» siyasal iktidarların politikasını uygulayacak şekilde oluşturulması kararnamenin Üniversiteleri, Meslek Odalarını özellikle dışarıda tutması düşündürücü olan yanları.

Bu kurulu Türkiye'de Elektronik Sanayiin genel politikasını çizecek Bilimsel ve Teknik yanının ağır olması şarttır.

Kısaca Devletin Elektronik Sanayii ile ilgilenmesi; şimdiye dek somut hiç bir gelişmeyi sergilememiş, (geyri ciddi, acelecilikle, ilişki eksikliği ve bilgisizlikle hazırlanmış) bir iki kararnamesi dışında.

AR - LA'NIN BUGÜNKÜ DURUMU

Kararnameyle konumuzda tekrar karşılacağımız çok noktalar olacağını belirleyip biz AR-LA'nın bugünkü durumuna dönelim.

Kuruluş amaçları sıralanırken yurdun birinci derecede ihtiyacı olan elektronik Telekomüniksyon cihazlarının temin edilmesinden sonra da gerçekci bir gelişme hızı ile elektronik bilgi işlem cihazları, endüstriyel elektronik cihazlar, elektronik seyri sefer cihazları gibi cihazların yurt gerçeklerine en uygun bir şekilde geliştirilmis ön görülmüş.

Tüm bunların yapılabileceği bir yerleşim ve teşkilatına içinde olup olmadığı sorusunun cevaplarını işe aşağıda bulacağız.

İlk çalışmalarına İstanbul Telefon Başmüdürlüğüne ait Tahtakale telefon santralı binasında kendisine ayrılan 400-500 m2 lik bir salonda başlayan AR-LA bugün 6000 m2 lik bir alanı kaplamaktadır.

1967 den 1971'e kadar 5-6 mühendis ve diyer ünitelerden alınan geçici görevli teknisyenlerle çalışan kuruluş bugün 1'i kimya 28'i elektronik olmak üzere 29 mühendis 50 sanat okulu mezunu teknisyen 120 kadar montaj işçisi (memur statüsü içinde) ve 100 kadar idari yardımcı hizmette çalışan personeli ile 300 kişilik bir kadro ile görev yapmaktadır.

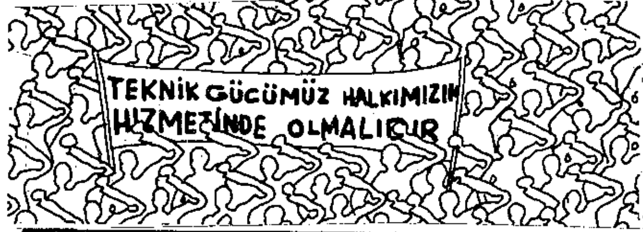

Kontrol Laboratuvarı Mühendisleri İstanbul Şubemiz İkinci başkanı Selçuk Esen ile

YANLIŞ PERSONEL POLİTİKASI YETİŞMİŞ ELEMANLARI KAÇIRIYOR

Devletin bunca önem verdiği kuruluşta yürürlükteki personel politikası öbür kamu kuruluşlarında olduğundan farklı değil. 657 sayılı Devlet Memurları Yasasına göre maaş ve bölük pürçük yan ödemeler... Bu koşullar doğal olarak yetişkin personelin, özel kesimin sunduğu nisbeten iyi olanaklara kaçmasını zorunlu kılıyor. Bilgi ve deney birikimi ile yüklenmiş teknik elemanlar sürekli, en verimli çağlarında AR-LA'dan ayrılmaktalar.

İnsana kıymet vermeyen mevzuat hayretleri nedense araçlara karşı daha anlayışlıdır. Bir arkadaşımız bu gerçeği şöyle örnekledi: **Buradaki üç kişinin yapabileceği işi yapabilecek bir makine alınacak olsa ve alınabilir. Ancak elemanı doyuracak ücret, personele asla ödenmez.**

PERSONEL YASASININ ANTİ-DEMOKRATİK UYGULAMASI VE GÜLÜNÇ İŞÇİ MEMUR AYRIMI

AR-LA'da çalışan teknik elemanlar grev ve toplu sözleşme yapabilme yetkisiyle donatılmış sendikal haklara kavuşmanın özlemi içindeler. Ekonomik ve demokratik mücadele ile insanca yaşama ve uluslarına daha yararlı hizmetler verme imkanları kazanılacağını savunuyorlar. Uzun vadede sendikal hakları istemekle birlikte kısa vadede düzeltilmesini önerdikleri Anti-Demikratik uygulamalar var.

Özellikle 1970 yılında birgün dahi çalışmış olan mühendise verilen torba kadroların 1971'den itibaren giren mühendislerle arasına koyduğu en aşağı 12 yıllık fark büyük bir huzursuzluk kaynağı olmakta, okul bitimi - askerlik arası çalışan teknik elemanlar askerlik sonrası dönmemektedir. AR-LA, bir anlamda özel sektörün okulu bir kuruluş olma durumunda kalmaktadır.

Öte yandan teknik eleman durumunda olmayıp da işçi mi memur mu olduğu objektifliktten uzak kıstaslara göre kararlaştırılan personelin durumu daha da garip. Aynı kuruluşa ait iki bitişik fabrikada aynı işleri yapanlardan bir bölümü memur öbürü işçi statüsünde.

LABORATUVAR VE ATÖLYELER

AR-LA'nın Laboratuvar ve atölyelerini yakından tanıyalım.

1 — Laboratuarlar

a) Mültipleks Laboratuarı

Havaî hat kuranportör sistemleri, radyolink kuranportör sistemleri, telgraf ve data sistemleri ile bunlarla ilgili her nevi yardımcı cihazlara ait araştırma, prototip hazırlama ve geliştirme çalışmalarının yapıldığı ve işin gerektirdiği her cins en modern ölçü aletleri ve el takımları ile teçhiz edildiği bir lobaratuardır. Kullanılmakta olan belli başlı ölçü aletleri arasında, muhtelif osilôtörler, akım, gerilim, güç ölçü aletleri, selektif ölçü takımları, muhtelif sistem ölçü düzenleri, poliskoplar, frekans sayıcıları, eleman ölçü köprüleri, sistem analizörleri, ayarlanabilir direnç, kondansatör ve zayıflatıcılar ile bazı ikinci derecede standartlar sayılabilir.

b) Radyo Laboratuarı

Her türlü HF, VHF, SHF, radyo sistemleri, antenler ve bunlarla ilgili yardımcı cihazlara ait araştırma, prototip hazırlama ve geliştirme çalışmalarının yapıldığı bir laboratuardır. Mültipleks laboratuarı gibi burası da Mültipleks Laboratuarındaki benzerlerine ilâveten işin gerektirdiği her cins en modern ölçü aletleri ve el takımları ile teçhiz edilmiştir.

Ar-La Montaj Atölyesinden Bir Görünüş.

c) Model Atölyesi

Mültipleks ve Radyo Laboratuarlarının gerek araştırma, gerekse prototip hazırlama çalışmaları sırasında ihtiyaç duydukları her türlü mekanik parçaların ve modellerin hazırlandığı, gerekli bobinaj ve plâket montajının yapıldığı bir atölyedir.

Bu işler için gerekli tezgâh ve takımlarla donatılmıştır.

d) Fotoğraf Stüdyosu

Stüdyo büyük bir sanayi tipi KLIMSCH Micronika fotoğraf makinesi ihtiva etmektedir. Bu makinenin bulunduğu mahalde film banyoları için bir karanlık oda ve buna ait lüzumlu teçhizat bulunmaktadır. Hazırlanan büyük ölçekli (x2, x4) baskı devre resimlerinden serigrafi filmleri bu makine vasıtasıyla elde edilmektedir. Maden serigrafi filmleri bu makine vasıtasıyla elde edilmektedir.

e) Resimhane

Tasarlanan cihazların resim, proje, şema v.b. nin hazırlandığı kısımdır.

f) Elektronik Bilgi İşlem Merkezi

Masa tipi, hafıza kapasatesi küçük bir kalkülatörle çalışmakta olan merkez 1973 yılı içinde 32 K kapasiteli bir elektronik bilgi işlem makinesi ve çevre cihazları ile donatılmıştır. Böylece üretilecek cihazların plânlama safhasında gerekli hesapların yeter doğrulur ve çabuklukla yapılması hatta bazı araştırmaların mümkün kılınması temin edildiği gibi malzeme stok kontrolu, aylık ve ücret bordroları, fiat analizi, maliyet hesaplamaları, pano ve cihaz kütükleri, personel kütükleri, gibi idari ve ticari tatbikatlarda da büyük ölçüde fayda sağlanmaktadır.

İmalâhane

Cihaz imalinde kullanılan imalât kısmı, baskı devre, bobinaj, plâket montajı, kablaj ve asamblaj ile mekanik işler atölyelerinden meydana gelmektedir.

Baskı Devre Atelyesi

Üretilecek cihazlar için gerekli baskı devre plaketlerinn hazırlanması no önyüzü, kutu, şasi v.b. madenî veya plastik parçaları üzerindeki serigrafi ile yazı ve resimler basılması bütün kademeleri ile yapılmaktadır.

Atelyenin kapasitesi iki vardiya halinde çalışmak halinde genede 9000 m2 çift veya tek yüzü bakırlı epoksi veya pertinoks malzeme işleme mümkündür. Halen bu kapasitenin onda birinden yararlanılmakta, piyasada iş yapılacak kapasitenin degerlendirilmesi için çalışılmaktadır. Türkiyenin değil Orta Doğunun en modern baskı devre atelyesi durumundadır.

Bobinaj Atelyesi:

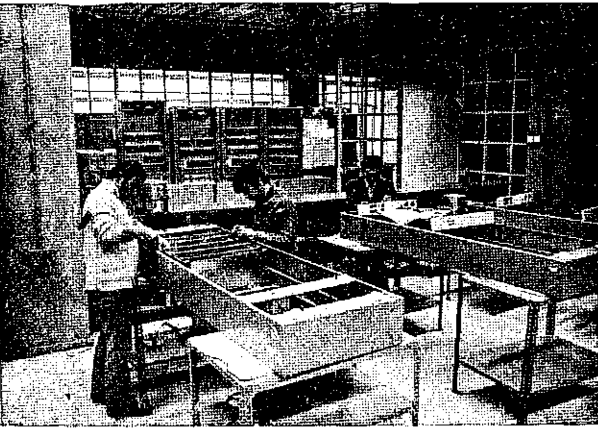
Günlük bobin sarma kapastesi AR-LA'nın ihtiyacının üstünde olan bu atelyede modern aletlerle donatılmış olup ilerdeki kapasite artışlarını şimdiden karşılayabilecek durumdadır.

Ar-La da üretim: Bobinaj Atölyesi

Plaket ve Montaj Atelyesi:

Burada bu tip cihaz için işin özelliğine uygun montaj bantları teşkil edilmektedir. Bu bandlarda hazırlanan ve seçilen devre elemanları plâketlere yerleştirilmekte ve lehim banyosundan geçirilmektedir. Atölyede ayrıca plâketlerde kullanılan bazı terminalleri hazırlayıp plâkete çakan özel bir terminal makinesi de bulunmaktadır. Hazırlanan plaket ve panoların ölçü ve muayeneleri de burada yapıldığından atölye gerekli her türlü ölçü alet ve düzenleri ile teçhiz edilmiştir.

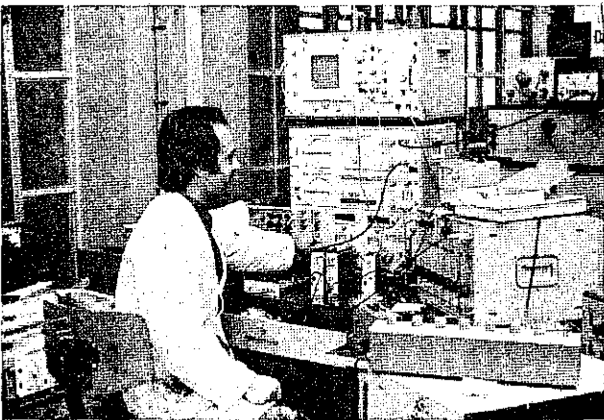
Kablaj ve Asamblaj Atölyesinde Çalışanlar

d) Kablaj ve Asamblaj Atölyesi

Bu atölyede pano cihaz ve sistemler için gerekli kablajlar hazırlanmakta, bunların pano, kutu ve batilere montajı yapılmaktadır. Gerekli mekanik teçhizatla donatılmış bu bölümde pano asamblajı ve sistem montajı da yapılarak cihazların son muayenelerine hazırlığı tamamlanmaktadır.

e) Sistem Ölçü ve Kalite Kontrol

Bu bölüm imalât işleminin son kademesini teşkil eder. Sistemler burda muayene edilir ve kalite kontrolundan geçirilirler. Gerekli modern ölçü düzenleri ile donatılmıştır.

Laboratuvarda Ölçme Çalışması

f) Mekanik Atölye

Bu tesis gerek araştırma çalışmaları, gerek imalâta esas prototip hazırlanması ve imalât faaliyetleri sırasında gerekli bazı mekanik parçaların ve bazı modellerin hazırlanması ile epoksi-glass plâketlerinin kesilmesi için kullanılacak takım ve tezgâhlarla donatılmıştır. Bunlar arasında 35 tona kadar muhtelif presler, 60 cm punta aralıklı, torna, matkap, saç kıvırma, üniversal freze, 2 m boyunda 4mm lik giyotin tezgâhları, elektrik ve oksijen kaynak makinaları ve yardımcı el takımları sayılabilir.

PTT Araştırma Laboratuarı'nda bu güne kadar çeşitli mültipleks sistemleri geliştirilmiş ve imal edilmiştir. Denebilir ki, bu gün, frekans bölme metodu ile çalışan mültipleks sistemleri sahasında her türlü ihtiyaca cevap verebilecek hale gelinmiştir. Yeni teşkil olunan radyo laboratuarının da beklenen gelişmeyi göstermesi ile elektronik telekomünikasyon cihazları alanında çok büyük ve ehemmiyetli bir kısım kaplanmış olacaktır.

PTT Araştırma Laboratuarı'nda şimdiye kadar araştırma ve geliştirme çalışmaları tamamlanarak imalâtı yapılan cihazların başlıcaları şunlardır:

a) 4 ve 20 kanallı radyo program distribütörleri,

Bir merkezden naklen yapılan TRT yayınlarını (Haber bültenleri, maç nakilleri v.b) telefon kanalları ile yurdun çeşitli yerlerine dağıtmayı sağlamak üzere imal edilmiş cihazlardır. 1 adet 20 kanallı, 6 adet 4 kanallı radyo program distrübütörü 1967 yılından beri muhtelif merkezlerde kullanılmaktadır.

b) Kablo arıza yerini bulma aleti ve basit diyafonimetre,

Verici, alıcı ve diyafoni ölçü kutusu adını alan üç parçadan müteşekkil bu ölçü takımı, işletmede bulunan veya yeniden inşa edilen yeraltı kablolarında rastlanan bazı arıza ve hata yerlerinin tesbitinde ve bunlar üzerinde bazı ölçülerin yapılmasında kullanılmak üzere gerçekleştirilmişlerdir.

Bu cihazlardan bu güne kadar 138 takım imal edilmiş ve hizmete verilmiştir.

c) 1 ve 2 kanallı telgraf kuranportör sistemleri,

Yurdumuzda mevcut ve istifade edilmeyen bazı telgraf sistemlerini kıymetlendirmek maksadıyla hazırlanan bir projedir. Telgraf trafiği az olan merkezlerin telgraf bağlantısını temin etmek üzere 134 kanalı teçhizat imal edilerek hizmete verilmiştir.

d) Çağırma ve zil dönüşü generatörleri

Kuranportör merkezlerinde ve bazı büyük kapasiteli CB telefon santrallarında kullanılmak üzere imal edilen 70 adet generatör İstanbul dahil yurdun muhtelif yerlerinde kullanılmaktadır.

e) Direk tipi ara merkez hat filtresi

Üzerinde kuranlortör sistemi çalışan havaî devrelerin güzergâhındaki küçük merkezlerin, bu havaî devreden, kuranportör sistemi çalışması üzerine tesir etmeksizin istifadelerini mümkün kılan bu filtrelerden 654 adedi imal edilerek muhtelif güzergâha tesis edilmiştir ve 1968 yılındanberi kullanılmaktadır.

f) Hat transformatörleri

Kablo ve havaî devrlerde fantom ve simültane çalışma imkanı sağlıyan hat transformatörlerinde bu güne kadar imali tamamlanan 858 adedi ihtiyaç mahallerinde hizmete verilmiştir.

g) 1 ve 2 kanallı telefon kuranportör sistemleri

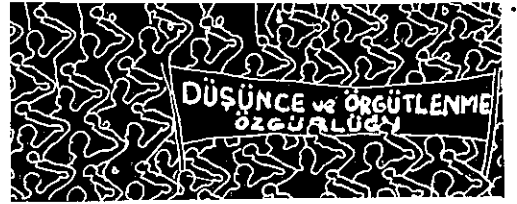
Havaî hatlar üzerinde fizik konuşmaya ilâveten bir veya iki telefon konuşması temin eden ve kanal bırakma (droping) imkânına sahip, frekans bölme metoduna göre çalışan bir sistemdir. 1969 yılı içinde 480 kanal termina olarak imalatına başlanan sistemlerin ihtiyaç mahallerine tesisine de aynı yıl sonlarında başlanmış ve imalât temposuna uygun gruplar halinde yapılan tesis ve işletmeye verme işi 1970 yılı sonlarında tamamlanmıştır. Proje o tarihe kadar milli bütçeden Türkiye içinde gerçekleştirilmiş gerek kanal sayısı, gerek Türkiye'de yayıldığı hizmet alanı bakımından en büyük kuranportör sistemi projesi olmuştur. Projenin kapsadığı hizmet alanı verilen haritada gösterilmiştir.

Projenin gerçekleştirilmesi için harcanan para 4,5 milyon lira civarındadır. Kanal terminal başına harcanan döviz miktarı 200-220 dolar arasında kalmıştır. Projenin yurt içinde gerçekleştirilmesi ile sağlanan döviz tasarrufu kanal terminal başına ortalama 680 dolar, tüm proje için takriben 325 000 dolar olmuştur.

Bilahare 1972 yılı içinde aynı sistemlerden 40 kanal terminal daha imâl edilerek hizmete verilmiştir.

h) GEC havaî hat kuranprotör sistemleri modifikasyonu elektron tüplerinin imalâtçı firma tarafından imalâttan kaldırılması sonucu temin edilememesi dolayısıyla, bu tipler yerine daha modern ve uzun ömürlü elektron tüpleri kullanmak cap etmiş ve sistemde bunun için gerekli tadilat yapılmıştır. Hazırlanan prototipe uygun olarak yurdun muhtelif yerlerindeki sistemlerde gerekli modifikasyon yapılmıştır.

i) 800 Hz osilatörleri

Santral ve kuranportör sistemlerinin muayenelerinde kullanılmak üzere tasarlanan 800 Hz osilatöründen 250 adet imal edilmiş ve ihtiyaca tahsis edilmiştir.

j) Güney radyo-link sisteminin tevsiatı

Güney radyo-link bağlantısında kullanılan SAT mültepleks sisteminin genişletilmesi maksadı ile tasaslanarak gerçekleştirilen ve esas itibariyle 120+12 kanal kapasitesinde olan bir sistemdir.

k) AUTELCO mültipleks sistemlerinin tranzistorlu hale getirilmesi

Mevcut 38 adet kanal transfer teçhizatı ile 45 adet grup regülatörü gerekli değişiklikler yapılarak tranzistorlu hale getirilmiş ve hizmete verilmiştir.

Bu arada DHMİGM'nün 12 hibrit, 12 amplifikatör ve iki rödresörden ibaret bir sipariş tamamlanarak teslim edilmiştir. Northern Electric Telekomünikasyon A.Ş. nin 40 000 bobinlik siparişi iki ay zarfında ikmal edilmiştir. Yine NETAŞ'dan 1000 filmlik bir fotoredüksiyon siparişi alınmış ve bitirilmiştir.

j) Kanal bırakma imkanına sahip, 6 kanallı havaî hat telefon kuranportör sistemleri

l) 12 kanal havaî hat telefon kuranportör sistemleri,

m) İstanbul - Ankara - İzmir üçgeni ile İzmit - İstanbul - Edirne arasında kurularak işletmeye verilmiş olan 1800 kanal kapasiteli sistemin genişletilmesinde kullanılmak üzere tasarlanan radyo-link kuranportör sistemleri,

n) 12, 18 ve 24 kanal kapasiteli FM telgraf sistemleri,

o) Telgraf sistemlerinde bağlantı zincirinin ara noktalarında kullanılan ve telgraf işaretlerini distorsiyonsuz olarak tekrarlıyan rejeneratif repetörler,

p) 1+ abone hattı kuranportörü,

HEDEFLER

Yatırım hedefleri: Hep en ileri teknoloji seviyesine ulaşmayı amaçlamıştır. Bunlardan,

Kristal mal tesisi, kuarta kristal eksen bulma, kesme, traşlama, temizleme uç çıkarma, eleman değerleri ve frekans ölçme makine ve düzenlerini ihtiva edecektir. Araştırma çalışmaları için gerekli muhtelif tip kristaller bu tesiste hazırlanacağı gibi, küçük ölçüde seri imalat yapmakta mümkün olacaktır.

Bugün malzeme problemi halledilmiş olsa mevcut kapasitenin 2 misline rahatlıkla bu durumuyla çıkmamın mümkün olduğunu söylerek çalışanlar ve yöneticiler malzeme probleriminin çok zaman işleri de aksattığını belirtmişlerdir.

Tüm çalışmaları bitirilmiş projelerin malzeme siparişinin geçikmesi yüzünden aksadığını söyleyerek komponent bakımından elektronik sanayiinin dışarıya bağımlı olmasının ne demek olduğunu da sergilemiş oluyorlar.

Bu arada yöneticileri AL-KA'nın iş kapasitesini şu kıyaslama ile yapıyorlar.

Bugün 36 kanal (terminal) gün olabilecek kapasitemiz Siemens gibi dev bir firmada 200 kanal (terminal) gün Telefunkende 600 kanal (terminal gün dür. Bugün mal değeri olarak ürettiklerini değerlendirsek yılda 25 milyon TL, mal üretilmekte, 1976 da bu 45-50 Milyon TL. olacaktır. Ve 1800 kanal tevsi işinin proje tutarı yalnızca 90 Milyon TL. olup 1,5 2 yılda bitirilecektir.

Tüm bu yapılan işlerden döviz tasarrufunun % 75 oranında olduğunu söylemek yapılan işin maliyeti konusunda fikir verebilir.

Profesyonel cihaz imal etmekte olan böyle bir kuruluşun imal edeceği cihazlara ait geliştirme araştırmalarını kendi bünyesi içinde yapması esastır. Ancak bu suretle her türlü gelişmeye ve hareket kabiliyetine sahip olur. Ayrıca, ancak bu suretle adı geçen cihazlarda, beklenen seviyede bir döviz ve maliyet tasarrufu sağlanabilir. Bu itibarla, elektronik cihaz sanayiinin araştırma faaliyetlerini bünyesinde toplaması ve bu suretle imal ettiği cihazların kendisine mahsus cihazlar olması şarttır. Komple cihaz bakımından knowhow patent ve lisans anlaşmaları yapmak veya bu cihazları imal etmekte olan yabancı firmalarla ortaklık tesis etmeğe ihtiyaç yoktur. PTT Araştırma Laboratuarında bu güne kadar bu alanda yapılan çalışmalar herhangi bir patent, lisans ve know-how satın alınmasına ihtiyaç göstermemiş, aksine böyle bir satın almanın lüzum-

E.M.O. Ziyaretçileri Ar-La Mühendisleri ile Birlikte

suz ve faydasız olacağını ortaya çıkarmıştır. Hatta bu yol araştırıcı ve yaratıcı bir kadronun yetişmesini engelleyici, dışarıya bağalılığı devam ettirici bir unsur olarak zararlıdır.

GELİŞMENİN ŞARTLARI

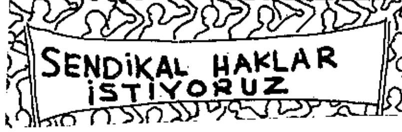
Profesyonel elektronik cihazlar alanında memleketimizde faaliyet gösteren zikre değer yegâne kuruluş muhakkak ki PTT Araştırma Laboratuarıdır. Bununla beraber, sahip olduğu büyük potansiyele rağmen bir sanayi hüviyetine sahip değildir.

beş yıllık plânın imalât sanayi bölümünün elektronik sanayia alt bölümünde (S. 173-175) yatırımların daha çok elektronik profesyonel cihazlar sanayiine ve araştırma-geliştirme tesis ve hizmetlerine yapılacağı, yatırım malı niteliğinde bulunan elektronik profesyonel cihazların üretimine öncelik verileceği ifade edildiğine ve nüvenin PTT Araştırma Laboratuarı olduğu kabul edildiğine göre yapılacak iş esasen bu sahada faaliyet gösterme çabasında olan, sahip olduğu yönetici ve araştırıcı kadrosu, araştırma ve imalata ait modern tesis ve cihazları ile muayyen bir seviyeye erişmiş bulunan PTT Araştırma Laboratuarına sanayi hüviyeti kazandırılmasından ve tevsiinden ibarettir. Bu suretle elektronik sanayii alanında yatırım malları ve ara mallar sanayiine geçilerek büyük bir boşluk doldurulmuş olacaktır.

Sadece PTT ihtiyaçları göz önüne alındığı takdirde bile elektronik haberleşme cihazlarına olan talep, 1974-1978 yılları için 54 milyon US dolara çıkmaktadır. THY, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, TEK, TCDD gibi diğer kuruluşlar yanında bilhassa Silahlı Kuvvetlerin bu cihazlara olan büyük ihtiyacı da düşünülürse yurt içi cihaz talebinin ne kadar büyük olduğu kolaylıkla görülebilir.

AR - LA'DA ÇALIŞAN ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ :

T. Fikret YÜCEL	Müdür
A. Sait KUTVER	Müdür Yard.
Ersen KINAYYİĞİT	Müdür Yard.
Ö. Celal ALATAS	Grup Başmüh.
Yavuz KARAHAN	Başmühendis
Adnan TÜRE	Başmühendis
Gülseren ORAL	Başmühendis
Metin DÖKMECİ	Başmühendis
M. Şadi CENGİZ	Y. Mühendis
M. Nedim PAMUCAK	Y. Mühendis
Erol GÜNSOY	Y. Mühendis
Seydullah KORKMAZ	Y. Mühendis
Atilla ALGAN	Y. Mühendis
Ziya ÇAĞLI	Başmühendis
Nilây KONUK	»
Ertuğrul AKBULUT	»
A. Hilmi ERDOĞAN	»
Mete BALMAN	»
Nedim KURUOĞLU	»
Türen DEMİRCİOĞLU	»
Süha ÖZÇETİN	»
Mustafa ÇETİNSOY	»
R. Rıza TÜNCER	»
A. Selçuk ÖZBAYRAKTAR	»
Hamdi AKÇETİN	»
Osman ÖNER	Başmühendis
A. Rıza AKÇAY	Y. Mühendis
Nilgün ERİMEZ	Mühendis
Ayşe YÜCEL	Kimya Mühendisi

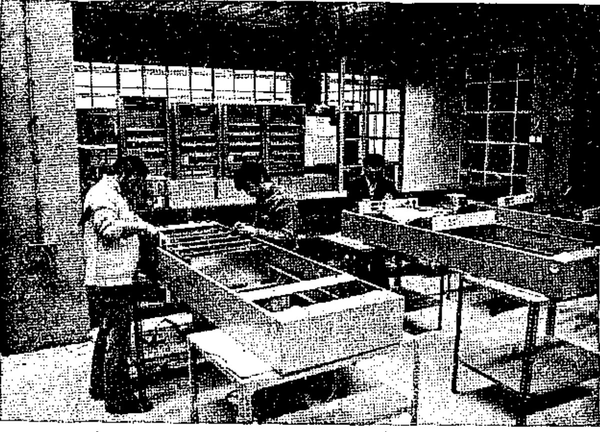

Ar-La da üretim: Bobinaj Atölyesi

Plaket ve Montaj Atelyesi:

Burada bu tip cihaz için işin özelliğine uygun montaj bantları teşkil edilmektedir. Bu bandlarda hazırlanan ve seçilen devre elemanları plâketlere yerleştirilmekte ve lehim banyosundan geçirilmektedir. Atölyede ayrıca plâketlerde kullanılan bazı terminalleri hazırlayıp plâkete çakan özel bir terminal makinesi de bulunmaktadır. Hazırlanan plaket ve panoların ölçü ve muayeneleri de burada yapıldığından atölye gerekli her türlü ölçü alet ve düzenleri ile teçhiz edilmiştir.

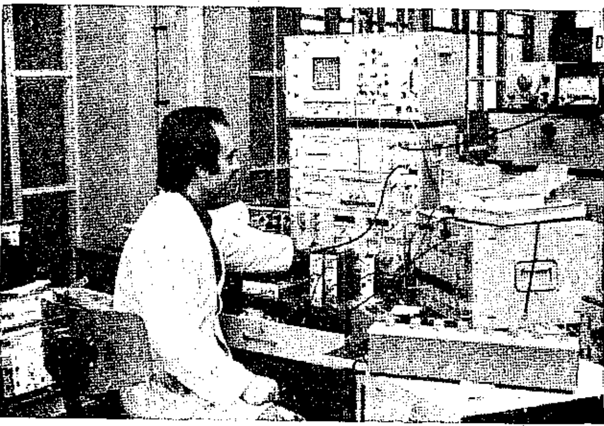
Kablaj ve Asamblaj Atölyesinde Çalışanlar

d) Kablaj ve Asamblaj Atölyesi

Bu atölyede pano cihaz ve sistemler için gerekli kablajlar hazırlanmakta, bunların pano, kutu ve batilere montajı yapılmaktadır. Gerekli mekanik teçhizatla donatılmış bu bölümde pano asamblajı ve sistem montajı da yapılarak cihazların son muayenelerine hazırlığı tamamlanmaktadır.

e) Sistem Ölçü ve Kalite Kontrol

Bu bölüm imalât işleminin son kademesini teşkil eder. Sistemler burda muayene edilir ve kalite kontrolundan geçirilirler. Gerekli modern ölçü düzenleri ile donatılmıştır.

Laboratuvarda Ölçme Çalışması

f) Mekanik Atölye

Bu tesis gerek araştırma çalışmaları, gerek imalâta esas prototip hazırlanması ve imalât faaliyetleri sırasında gerekli bazı mekanik parçaların ve bazı modellerin hazırlanması ile epoksi-glass plâketlerinin kesilmesi için kullanılacak takım ve tezgâhlarla donatılmıştır. Bunlar arasında 35 tona kadar muhtelif presler 60 cm punta aralıklı, torna, matkap, saç kıvırma, üniversal freze, 2 m boyunda 4mm lik giyotin tezgâhları, elektrik ve oksijen kaynak makinaları ve yardımcı el takımları sayılabilir.

PTT Araştırma Laboratuarı'nda bu güne kadar çeşitli mültipleks sistemleri geliştirilmiş ve imal edilmiştir. Denebilir ki, bu gün, frekans bölme metodu ile çalışan mültipleks sistemleri sahasında her türlü ihtiyaca cevap verebilecek hale gelinmiştir. Yeni teşkil olunan radyo laboratuarının da beklenen gelişmeyi göstermesi ile elektronik telekomünikasyon cihazları alanında çok büyük ve ehemmiyetli bir kısım kaplanmış olacaktır.

PTT Araştırma Laboratuarı'nda şimdiye kadar araştırma ve geliştirme çalışmaları tamamlanarak imalâtı yapılan cihazların başlıcaları şunlardır:

a) 4 ve 20 kanallı radyo program distribütörleri,

Bir merkezden naklen yapılan TRT yayınlarını (Haber bültenleri, maç nakilleri v.b) telefon kanalları ile yurdun çeşitli yerlerine dağıtmayı sağlamak üzere imal edilmiş cihazlardır. 1 adet 20 kanallı, 6 adet 4 kanallı radyo program distrübütörü 1967 yılından beri muhtelif merkezlerde kullanılmaktadır.

b) Kablo arıza yerini bulma aleti ve basit diyafonimetre,

Verici, alıcı ve diyafoni ölçü kutusu adını alan üç parçadan müteşekkil bu ölçü takımı, işletmede bulunan veya yeniden inşa edilen yeraltı kablolarında rastlanan bazı arıza ve hata yerlerinin tesbitinde ve bunlar üzerinde bazı ölçülerin yapılmasında kullanılmak üzere gerçekleştirilmişlerdir.

Bu cihazlardan bu güne kadar 138 takım imal edilmiş ve hizmete verilmiştir.

c) 1 ve 2 kanallı telgraf kuranportör sistemleri,

Yurdumuzda mevcut ve istifade edilmeyen bazı telgraf sistemlerini kıymetlendirmek maksadıyla hazırlanan bir projedir. Telgraf trafiği az olan merkezlerin telgraf bağlantısını temin etmek üzere 134 kanalı teçhizat imal edilerek hizmete verilmiştir.

d) Çağırma ve zil dönüşü generatörleri

Kuranportör merkezlerinde ve bazı büyük kapasiteli CB telefon santrallarında kullanılmak üzere imal edilen 70 adet generatör İstanbul dahil yurdun muhtelif yerlerinde kullanılmaktadır.

e) Direk tipi ara merkez hat filtresi

Üzerinde kuranlortör sistemi çalışan havaî devrelerin güzergâhındaki küçük merkezlerin, bu havaî devreden, kuranportör sistemi çalışması üzerine tesir etmeksizin istifadelerini mümkün kılan bu filtrelerden 654 adedi imal edilerek muhtelif güzergâha tesis edilmiştir ve 1968 yılındanberi kullanılmaktadır.

f) Hat transformatörleri

Kablo ve havaî devrlerde fantom ve simültane çalışma imkanı sağlıyan hat transformatörlerinde bu güne kadar imali tamamlanan 858 adedi ihtiyaç mahallerinde hizmete verilmiştir.

g) 1 ve 2 kanallı telefon kuranportör sistemleri

Havaî hatlar üzerinde fizik konuşmaya ilâveten bir veya iki telefon konuşması temin eden ve kanal bırakma (droping) imkânına sahip, frekans bölme metoduna göre çalışan bir sistemdir. 1969 yılı içinde 480 kanal termina olarak imalatına başlanan sistemlerin ihtiyaç mahallerine tesisine de aynı yıl sonlarında başlanmış ve imalât temposuna uygun gruplar halinde yapılan tesis ve işletmeye verme işi 1970 yılı sonlarında tamamlanmıştır. Proje o tarihe kadar milli bütçeden Türkiye içinde gerçekleştirilmiş gerek kanal sayısı, gerek Türkiye'de yayıldığı hizmet alanı bakımından en büyük kuranportör sistemi projesi olmuştur. Projenin kapsadığı hizmet alanı verilen haritada gösterilmiştir.

Projenin gerçekleştirilmesi için harcanan para 4,5 milyon lira civarındadır. Kanal terminal başına harcanan döviz miktarı 200-220 dolar arasında kalmıştır. Projenin yurt içinde gerçekleştirilmesi ile sağlanan döviz tasarrufu kanal terminal başına or-

talama 680 dolar, tüm proje için takriben 325 000 dolar olmuştur.

Bilahare 1972 yılı içinde aynı sistemlerden 40 kanal terminal daha imâl edilerek hizmete verilmiştir.

h) GEC havaî hat kuranprotör sistemleri modifikasyonu elektron tüplerinin imalâtçı firma tarafından imalâttan kaldırılması sonucu temin edilememesi dolayısıyla, bu tipler yerine daha modern ve uzun ömürlü elektron tüpleri kullanmak cap etmiş ve sistemde bunun için gerekli tadilât yapılmıştır. Hazırlanan prototipe uygun olarak yurdun muhtelif yerlerindeki sistemlerde gerekli modifikasyon yapılmıştır.

i) 800 Hz osilatörleri

Santral ve kuranportör sistemlerinin muayenelerinde kullanılmak üzere tasarlanan 800 Hz osilatöründen 250 adet imal edilmiş ve ihtiyaca tahsis edilmiştir.

j) Güney radyo-link sisteminin tevsiatı

Güney radyo-link bağlantısında kullanılan SAT mültepleks sisteminin genişletilmesi maksadı ile tasarlanarak gerçekleştirilen ve esas itibariyle 120+12 kanal kapasitesinde olan bir sistemdir.

k) AUTELCO mültiplex sistemlerinin tranzistorlu hale getirilmesi

Mevcut 38 adet kanal transfer teçhizatı ile 45 adet grup regülatörü gerekli değişiklikler yapılarak tranzistorlu hale getirilmiş ve hizmete verilmiştir.

Bu arada DHMİGM'nün 12 hibrit, 12 amplifikatör ve iki rödresörden ibaret bir sipariş tamamlanarak teslim edilmiştir. Northern Electric Telekomünikasyon A.Ş. nin 40 000 bobinlik siparişi iki ay zarfında ikmal edilmiştir. Yine NETAŞ'dan 1000 filmlik bir fotoredüksiyon siparişi alınmış ve bitirilmiştir.

j) Kanal bırakma imkanına sahip, 6 kanallı havaî hat telefon kuranportör sistemleri

l) 12 kanal havaî hat telefon kuranportör sistemleri,

m) İstanbul - Ankara - İzmir üçgeni ile İzmit - İstanbul - Edirne arasında kurularak işletmeye verilmiş olan 1800 kanal kapasiteli sistemin genişletilmesinde kullanılmak üzere tasarlanan radyo-link kuranportör sistemleri,

n) 12, 18 ve 24 kanal kapasiteli FM telgraf sistemleri,

o) Telgraf sistemlerinde bağlantı zincirinin ara noktalarında kullanılan ve telgraf işaretlerini distorsiyonsuz olarak tekrarlıyan rejeneratif repetörler,

p) 1+ abone hattı kuranportörü,

HEDEFLER

Yatırım hedefleri: Hep en ileri teknoloji seviyesine ulaşmayı amaçlamıştır. Bunlardan,

Kristal mal tesisi, kuarta kristal eksen bulma, kesme, traşlama, temizleme uç çıkarma, eleman değerleri ve frekans ölçme makine ve düzenlerini ihtiva edecektir. Araştırma çalışmaları için gerekli muhtelif tip kristaller bu tesiste hazırlanacağı gibi, küçük ölçüde seri imalat yapmakta mümkün olacaktır.

Bugün malzeme problemi halledilmiş olsa mevcut kapasitenin 2 misline rahatlıkla bu durumuyla çıkmamın mümkün olduğunu söylerek çalışanlar ve yöneticiler malzeme probleminin çok zaman işleri de aksattığını belirtmişlerdir.

Tüm çalışmaları bitirilmiş projelerin malzeme siparişinin geçikmesi yüzünden aksadığını söyleyerek komponent bakımından elektronik sanayiinin dışarıya bağımlı olmasının ne demek olduğunu da sergilemiş oluyorlar.

Bu arada yöneticileri AL-KA'nın iş kapasitesini şu kıyaslama ile yapıyorlar.

Bugün 36 kanal (terminal) gün olabilecek kapasitemiz Siemens gibi dev bir firmada 200 kanal (terminal) gün Telefunkende 600 kanal (terminal gün dür. Bugün mal değeri olarak ürettiklerini değerlendirsek yılda 25 milyon TL. mal üretilmekte, 1976 da bu 45-50 Milyon TL. olacaktır. Ve 1800 kanal tevsi işinin proje tutarı yalnızca 90 Milyon TL. olup 1,5 2 yılda bitirilecektir.

Tüm bu yapılan işlerden döviz tasarrufunun % 75 oranında olduğunu söylemek yapılan işin maliyeti konusunda fikir verebilir.

Profesyonel cihaz imal etmekte olan böyle bir kuruluşun imal edeceği cihazlara ait geliştirme araştırmalarını kendi bünyesi içinde yapması esastır. Ancak bu suretle her türlü gelişmeye ve hareket kabiliyetine sahip olur. Ayrıca, ancak bu suretle adı geçen cihazlarda, beklenen seviyede bir döviz ve maliyet tasarrufu sağlanabilir. Bu itibarla, elektronik cihaz sanayiinin araştırma faaliyetlerini bünyesinde toplaması ve bu suretle imal ettiği cihazların kendisine mahsus cihazlar olması şarttır. Komple cihaz bakımından knowhow patent ve lisans anlaşmaları yapmak veya bu cihazları imal etmekte olan yabancı firmalarla ortaklık tesis etmeğe ihtiyaç yoktur. PTT Araştırma Laboratuarında bu güne kadar bu alanda yapılan çalışmalar herhangi bir patent, lisans ve know-how satın alınmasına ihtiyaç göstermemiş, aksine böyle bir satın almanın lüzum-

E.M.O. Ziyaretçileri Ar-La Mühendisleri ile Birlikte

suz ve faydasız olacağını ortaya çıkarmıştır. Hatta bu yol araştırıcı ve yaratıcı bir kadronun yetişmesini engelleyici, dışarıya bağalılığı devam ettirci bir unsur olarak zararlıdır.

GELİŞMENİN ŞARTLARI

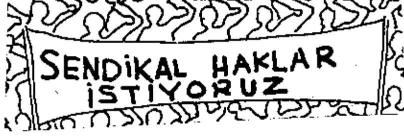
Profesyonel elektronik cihazlar alanında memleketimizde faaliyet gösteren zikre değer yegâne kuruluş muhakkak ki PTT Araştırma Laboratuarıdır. Bununla beraber, sahip olduğu büyük potansiyele rağmen bir sanayi hüviyetine sahip değildir.

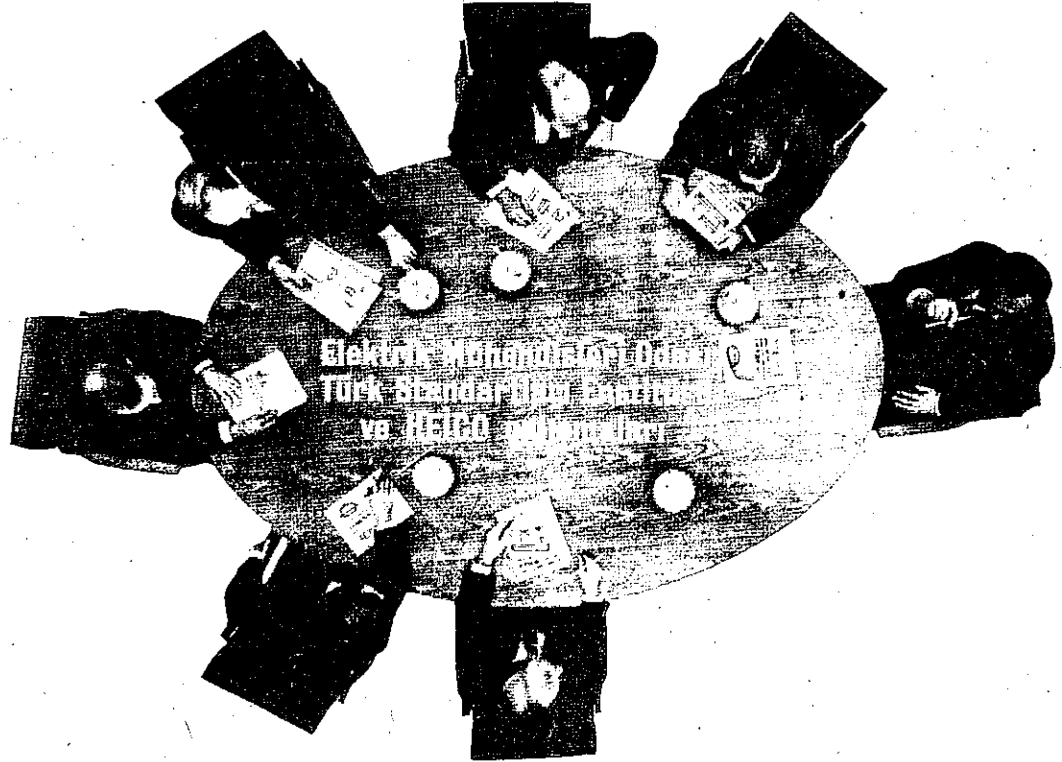
beş yıllık plânın imalât sanayi bölümünün elektronik sanayii alt bölümünde (S. 173-175) yatırımların daha çok elektronik profesyonel cihazlar sanayiine ve araştırma-geliştirme tesis ve hizmetlerine yapılacağı, yatırım malı niteliğinde bulunan elektronik profesyonel cihazların üretimine öncelik verileceği ifade edildiğine ve nüvenin PTT Araştırma Laboratuarı olduğu kabul edildiğine göre yapılacak iş esasen bu sahada faaliyet gösterme çabasında olan, sahip olduğu yönetici ve araştırıcı kadrosu, araştırma ve imalata ait modern tesis ve cihazları ile muayyen bir seviyeye erişmiş bulunan PTT Araştırma Laboratuarına sanayi hüviyeti kazandırılmasından ve tevsiinden ibarettir. Bu suretle elektronik sanayii alanında yatırım malları ve ara mallar sanayiine geçilerek büyük bir boşluk doldurulmuş olacaktır.

Sadece PTT ihtiyaçları göz önüne alındığı takdirde bile elektronik haberleşme cihazlarına olan talep, 1974-1978 yılları için 54 milyon US dolara çıkmaktadır. THY, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, TEK, TCDD gibi diğer kuruluşlar yanında bilhassa Silahlı Kuvvetlerin bu cihazlara olan büyük ihtiyacı da düşünülürse yurt içi cihaz talebinin ne kadar büyük olduğu kolaylıkla görülebilir.

AR - LA'DA ÇALIŞAN ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ :

T. Fikret YÜCEL	Müdür
A. Sait KUTVER	Müdür Yard.
Ersen KINAYYİĞİT	Müdür Yard.
Ö. Celal ALATAS	Grup Başmüh.
Yavuz KARAHAN	Başmühendis
Adnan TÜRE	Başmühendis
Gülseren ORAL	Başmühendis
Metin DÖKMECİ	Başmühendis
M. Şadi CENGİZ	Y. Mühendis
M. Nedim PAMUCAK	Y. Mühendis
Erol GÜNSOY	Y. Mühendis
Seydullah KORKMAZ	Y. Mühendis
Atilla ALGAN	Y. Mühendis
Ziya ÇAĞLI	Başmühendis
Nilây KONUK	»
Ertuğrul AKBULUT	»
A. Hilmi ERDOĞAN	»
Mete BALMAN	»
Nedim KURUOĞLU	»
Türen DEMİRCİOĞLU	»
Süha ÖZÇETİN	»
Mustafa ÇETİNSOY	»
R. Rıza TUNCER	»
A. Selçuk ÖZBAYRAKTAR	»
Hamdi AKÇETİN	»
Osman ÖNER	Başmühendis
A. Rıza AKÇAY	Y. Mühendis
Nilgün ERİMEZ	Mühendis
Ayşe YÜCEL	Kimya Mühendisi

— olaylar-yorumlar

MC DEMOKRASİYE KARŞI

gönül taylan

Dünyanın ve toplumumuzun 1975 Mayıs - Haziran aylarında yaşadığı olaylar ve gelişmeler, demokrasiden yana güçlerle, politik gericiliğe sığınmış kesimin keskinleşen mücadelesini en yalın biçimde ortaya koymaktadır. Bu mücadelenin keskinleşmesi, politik gericilikten ve demokrasiden yana sınıf ve katmanları da doğal olarak daha açık seçik belirlemektedir.

TRT'ye, Üniversitelere, Danıştay ve Anayasa Mahkemesine yöneltilen saldırı ve baskılar, günümüzde tekelci büyük burjuvazinin tek seçeneği olan politik gericiliğin en belirgin niteliklerini vurgulamaktadır. Serbest rekabet döneminde (genç ve güçlü iken) burjuva demokrasisinin temel ilkesi olan kuvvetler ayırımı, yani yürütme, yargı ve yasama organlarının bağımsız varlığı, günümüzün tekelci veya tekelleşmeye yönelmiş dışa bağımlı büyük burjuvazisi (yaşlı ve bir ayağı çukurda iken) için artık taşınması olanaksız bir yük olmuştur. Tekelci büyük burjuvazi en kolay ve rahatlıkla kontrol edebileceği yürütme organını (yani hükümetleri) yasama ve yargı organlarından çok daha güçlü onların üzerinde tek ve hakim bir güç haline getirmek, öte yandan ayak bağı olan özerk kurumlardan kurtarmak istemektedir. Bunu güçleri yettiği oranda anayasa ve diğer yasaları değiştirerek, değilse fiilen ve yasa dışı yöntemlerle uygulamaya yönelmiştir.

TRT, Üniversiteler gibi özerk kanunların özerkliğine önce yasal (12 Mart döneminde), daha sonra fiilen (polis - jandarma göndererek) yapılan saldırı ve baskılar bunun örnekleridir.

MC hükümeti, Danıştay ve Anayasa Mahkemesi gibi yargı organlarının kararlarını küçümseyerek, görmezlikten gelmekte, uygulamamaktadır. Buna gerekçe olarak ta yürütmenin yasama erkini temsil eden bu kurumlarca denetlenip, dengelenemiyeceğini, esas gücün yürütme organı (yani hükümet) olduğunu açıkça beyan etmektedir. Böylece burjuva demokrasisinin temel ilkesini bile inkâr ve reddetmekte olduğunu açıkça göstermiş olmaktadır.

Burjuva politik gericiliği, burjuva demokrasisinin diğer bağımsız gücü olması gereken, yasama organının da (meclis - senato) yetkilerini azaltmaya ve gücünü kırmaya çalışmaktadır. Bunu yaparken daha başka yöntemler kullanmaktadır. Kanun kuvvetinde kararname yetkisi istemek ve kullanmak, Cumhurbaşkanını daha geniş yetkilerle donatmak istekleri ile Millî Güvenlik Kurulu'nun varlığından her fırsatta yararlanmaları, yasama organının yetkilerini, yürütme organına geçirmek yolunda atılmış adımlardır. Öte yandan NATO, CENTO gibi politik - askeri topluluklara, AET, Enerji Ajansı gibi politik - ekonomik birlikteliklere girilmesi ve sıkıca bağlanılması ve askeri - endüstriyel komplekslerin kurulması, siyasal iktidarın **gizlilik, ulusal güvenlik, ulusal yarar** ve benzeri kavramlara sığınarak, uluslararası politik gericiliğin koşul ve emirlerini yasama organından geçirmeden veya yasama organında oldu - bittiye getirerek halkımıza dayatmasına olanak vermektedir. Bu yollarla yasama organının yetkileri fiilen kısılmış ve yürütme organı çok önemli konularda tek yetkili kılınmış olmaktadır.

Ne varki bütün bunlar, tekelleşme sürecindeki büyük burjuvazinin, politik gericiliği toplumumuzda yürütmesine yine de yetmemektedir. Ek destekler gerekmektedir. «Savaş hali ve tehlikesi» dolayısıyla ilân edilmiş olan sıkıyönetim, yine egemen burjuvazi çevrelerince düzenlenen saldırılar bahane edilerek açıkça «iç güvenlik nedeniyle» olduğu söylenerek sürdürülmektedir. Uygulamada ise, gerici güçlerin elindeki yasa dışı, temel hak ve özgürlüklere aykırı yasaklama ve kısıtlamaları, halkımıza dayatmasını sağlamaktadır. Sıkıyönetim kararıyla Ankara'daki tüm grevlerin, diğer şehirlerde çoğu grevin yasaklanıp, kısıtlanması emekci halkımızın, daha çok sömürülüp, ezilmesini sağlamaktadır. Öte yandan bu tür kararlar yüzeyde, sıkıyönetimce verilmiş göründüğünden, yürütmenin (hükümetin) bu uygulamalardan dolayı, yargı ve yasama organlarınca denetlenme ve düzetilme olanağı bulunmamaktadır.

Gerici iktidar, temsilcisi olduğu emperyalist - büyük burjuvazinin çıkarlarına daha iyi hizmet edebilmek için, aldığı halk zararına kararların uygulanmasında ortaya çıkabilecek bürokratik engelleri de ortadan kaldırmak istemektedir. Bir çoğu teknik eleman olan ilerici, yurtsever devlet memurunu, birbiri ardınca görevden almakta, işten çıkarmakta veya «zararsız» yerlere sürmektedir. Yerlerine egemen burjuva çevrelerinin özenle yetiştirip sunduğu, onlara hizmette kusuru görülmemiş, halkımıza hizmeti ise hiç düşünmemiş kadrolar yerleştirilmektedir.

Bütün bu anti-demokratik gelişmeler, tekelleşme sürecindeki büyük burjuvazinin politik gericiliğe böylesine sarılması, dünyada ve yurdumuzda çökmekte olan egemenliklerini «son deminde» ve «can havliyle» savunma sınıf içgüdüsünden kaynaklanmaktadır. Ticaret ve Sanayi Odaları ve Borsaları Birliği'nin Mayıs ayında yapılan Genel Kongresi, tekelleşen büyük burjuvazinin, iç çekişleri keskinleşen burjuva cephesini, **korku zamkı** ile birleştirmek ve böylece gün geçtikçe daralan toplumsal tabanını korumak çabasını açıkça gözler önüne sermiştir. «Sol tehlikeye karşı birleşelim» çağrısı, gerçekte, biz teknik elemanların da bir parçası olduğu emekçi halkımıza karşı, yani toplumsal tabanı gün geçtikçe genişleyen **demokrasi cephesine karşı birleşme çağrısıdır.**

Gerçekte, dünyada ve yurdumuzda gelişen ve güç-

Sonu : 10 da

seçmeler

yüksel birdal

YEDİ EMİN

AP Eskişehir Senatörü ve Cumhuriyet Senatosu Grup Başkanvekili Ömer Ucuzal, «Yediemin» olarak elbiselik kumaşı zimmetine geçirerek delegelere dağıtmış ve seçimi kazanmış.

Eskişehir Barosu avukatlarından Yılmaz Tokma'nın açıkladığı belgelere göre; Eskişehir Asliye 1. Hukuk Mahkemesi'nin 1969 - 373 esas, 1973 - 743 karar sayısı ile Ucuzal'ın 17.700 liralık kumaşı zimmetine geçirdiği ortaya çıkmış ve Yargıtay 4. Dairesi bunu onayladığı için Ucuzalın maaşına haciz konmuş.

Bize kalırsa bu haciz derhal kaldırılmalı ve Sayın Senatörden özür dilemeli:

Kendiisne emanet edilen o kadar kumaşın bir metresine bile el sürmeyen, sadece milletine hizmet edebilmek amacıyla delegelere dağıtarak Senatör seçilen muhterem zatın maaşına haciz konur mu?

KOMÜNİST Mİ DEĞİL Mİ?

MHP'nin meşhur Başbuğ'u Türkeş, partisinin Büyük kongresinde :

— «Faşizm tehlikesinden bahseden komünisttir,» demiş.

Bir gün sonra 19 Mayıs dolayısıyla mesaj yayınlayan Cumhurbaşkanı Korutürk ise :

«Faşist tehlikesi»nden söz etti.

Hoppala... Şimdi n'olacak?

BAKAN MI AVUKAT MI?

Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Selahattin Kılıç'ın, yetkilerini aşarak yabancı şirketlere yılda 80 milyon lira kâr sağladığını ileri süren CHP, bir gensoru önergesi vermiştir.

M.C.'nin onaylarıyla, önergenin reddedildiği toplantıda, CHP sözcüsü saf saf soruyor :

— «Kılıç, Cumhuriyet Hükümetinin bir bakanı mı, yoksa yabancı şirketlerin avukatı mı?»

Bunda şaşacak ne var bayım?

Ha Milliyetçi Cephe, ha Mobil Campany. Aralarında bir fark var mı?

Bir kere ikisinin de isimlerinin baş harfleri aynı: M.C.

Amblemleri de öyle: M.C.'nin elebaşının amblemi kır beygir, ötekinin amblemi ise kanıtlı bir beygir...

Birbirine bu kadar özdeş olan iki örgüt arasında teklif tekellüf mü olur?

KOMANDO SALDIRISI

29 Mayıs FETİH Günü'nde Gaziantep Eğitim Enstitüsü'ne saldıran komandolar, biri kız olmak üzere üç öğrenciyi ve halktan da yedi kişiyi yaralamışlar.

— «Bu da haber mi?» diyeceksiniz.

Doğru. İşledikleri cinayetlerin ve saldırılarının hesabını o derece şaşırdık ki, bir kaç kişiyi yaralamaları artık haber niteliğini yitirdi.

Peki, «Polis, öğrencilerden 10'unu, halktan da 60 kişiyi gözaltına almıştır.» dersek bu da mı haber değil?

— «Ohoo! Eski taktik. Faşistler saldırı düzenler, yurtseverler içeri alınır...»

Ya haberin sonuna ne dersiniz :

— «Berberde traş olan bir vatandaş ta gözaltına alınanlar arasındadır.»

AMEL DEFTERİ

Bursa'da Ulucami içinde bir kara tahtaya yazılan yazı dolayısı ile savcılık tahkikat açmış.

Solcular ve sağcıları gayetle dinsel, bilimsel ve filimsel olarak tarif eden yazıya göre :

«Sağcılar, (ihtiral mevkiinde bulunan yüksek haysiyet sahipleri kendilerinden istifade olunan uğurlu zaatlardır ki, amel defterleri sağ ellerine verilen sağcılar) ne mutludurlar.

«Solcular(süm yerine mensup uğursuz sol kol ve alçak mevkide bulunan değersiz kimselerdir ki; amel defterleri sol eline verilen solcular) ise ne acıklı durumdadırlar.»

Buraya kadar neyse. «Bilimsel öğretiyi» camiye kadar sokmuşlar, helâl olsun deyip geçebilirdik.

Ama, günlük bir gazetenin «düdüklü tencere» köşesinde «çok daha bilimsel» bir yazı sayesinde sol ve sağın «cemaziyül evvel» ini öğrenince, sizlere de aktarmadan edemedik.

Sağ ve sol sözcükleri Hazreti Muhammed Aleyhisselâm devrine kadar gitmezmiş ve Türkçe, İngilizce Kur'an'larda sağ ve sol kavgalara ait bir sure yokmuş.

Zira Karl Marks 1800'lerde yaşamış. **Ondan önce ne solculuk, ne sağcılık varmış.**

Gördünüz mü kültürü?

DANDY GELİYOR

Geniş halk yığınlarını ilgilendiren önemli yasa tasarıları yıllarca Meclis komisyonlarında Sağ Cephe tarafından uyutulurken, mebus maaşlarını net 8000 lira artıran kanun 2 dakika 13 saniyede çıkınca; işçiler, köylüler, memurlar ,emekliler yaygarayı bastı.

Bunda kızacak ne var Allah aşkına?

Çoğunun maaşı kumar borcundan dolayı hacizli olan **Vekillerimiz** aç mı otursunlar yani?

Aleyhte oy kullanan MSP'li Şener Battal :

— «Sayın Başkan bunu lütfen zapta geçin» deyince,

— «Sahtekârlık yapma» diye bağıran muhterem vekillerimize ne karşılık vermiş?

— «Benim, sizin gibi kumar borcum yok ki, maaşımın artmasını isteyeyim.»

Bu milletin, Vekillerinden 8000 liracık zammı esirgediğini el-alem duysa, rezil oluruz. Gazetecilerin diline **SAKIZ** olmamak için, kanunun görüşüleceğini AP ve CHP kulislerinde:

— «Dandy geliyor, haydi içeri» diyerek ilân etmelerine hayran kaldık doğrusu.

●

Siverek'te işçi Hasan, çiftçi Mustafa Ekmekçi'ye sormuş:

— «Milletvekilleri, Senatörler hangi sendikaya kayıtlıdırlar? Toplu sözleşmelerini kim yapar?»

— «Anlamadım.»

— «Ben işçiyim. Bizim sendikamız, toplu sözleşmeyle iki yılda 10 liralık zammı zor aldı. Onlar iki dakikada 8 bin lira zam alıyorlar. Sendikalarını öğrenelim de, biz de girelim oraya.»

TÜM ÇALIŞANLARA SÜREKLİ EĞİTİM OLANAĞI SAĞLANMALIDIR

Başı : 2 de

yun etkili bir hizmet periyodunu akla getirecektir.

Madde 12 :

Bu uzlaşımın resmi anlaşmaları ILO genel yönetmenince onaylanacaktır.

Madde 13 :

1) Bu uzlaşma sadece ILO nun, imzaları ILO Genel yönetmenince kaydedilmiş üyeleri için bağlayıcıdır.

2) Bu uzlaşma iki üyenin imzasının yönetim kurulunca kaydedildiği tarihten on iki ay sonra yürürlüğe girecektir.

3) Bu andan itibaren her üye devlet için uzlaşma imzaladığı tarihten on iki ay sonra yürürlüğe girecektir.

Madde 14 :

1) Bu uzlaşmayı imzalıyan bir üye, kayıt için Genel Yönetmenine başvurmasıyla, yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak on yıl sonra uzlaşmanın yürürlükten kalktığına dair itirazda bulunabilir.

2) Bu uzlaşmayı imzalayan her üye devlet, yukarda belirtilen on yılın bitiminde itiraz hakkını kullanmazsa, on yıl daha uzlaşmaya bağlı kalır ve bu uzlaşmaya bu maddede belirtildiği şekilde her on yılın sonunda itiraz edebilir.

Madde 15 :

1) ILO Genel Yönetmeni ILO'nun bütün üyelerinin imzalarının onayını ve itiraz için başvurmalarını duyuracaktır.

2) İmza için başvuran ikinci üyeyi örgüt üyelerinin, uzlaşmanın yürürlüğe gireceği tarihe dikkatlerini çekecektir.

Madde 16 :

Birleşmiş Milletler Yetki Yönetmeliğinin 102. Maddesi uyarınca ILO Genel Yönetmeni yukardaki maddelere göre yapılacak bütün imza ve itirazları onay için Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirecektir.

Madde 17 :

ILO Yönetim Kurulu gerekli gördüğünde bu uzlaşmanın gerçekleşmesi hakkında Genel Kurula rapor verecek ve Kongre tutanağının kısmen veya tamamen değiştirilmesi sorusunun konmasının istenip istenmediğini araştıracaktır.

Madde 18 :

1) Kongre bu uzlaşmayı kısmen ve tamamen değiştiren yeni bir uzlaşma kabul ettiğinde; ailesine bir hüküm getirmiyorsa,

a) Bir üyenin yeni değişik uzlaşmayı imzalaması halinde bu uzlaşma kendiliğinden iptal olur ve yukardaki Madde 14 e bağlı kalmadan, eğer değişik uzlaşma yürürlüğe girdi ise, bu uzlaşmaya itiraz etmiş olur.

b) Yeni değişik uzlaşma yürürlüğe girdiğinden başlayarak bu uzlaşma imzaya kapanmış olur.

c) Bu uzlaşma, uzlaşmayı imzalamış fakat yeni değiştirilen bir uzlaşmayı imzalamamış her üye için yürürlükte kalır.

TÜRKİYE'DE UYGULANAN SÜREKLİ EĞİTİM YETERSİZDİR

Emeğin verimliliğini arttırabilmek için sürekli eğitimin gerekliliği, gerek Kapitalist ülkelerde, gerekse sosyalist ülkelerde kabul edilip bu konuda bazı uygulamalar yapılmaktadır. Türkiye'de bazı büyük kuruluşlarda ve çok yetersiz olarak, çok az bir kesim için eğitim kursları açılmaktadır. Örneğin: TEK, PTT, İETT, Denizcilik Bankası. Ama bu kurslar sürekli olmamakta ve geniş bir kitleyi kapsamamaktadır. Bu ise tamamen yetersiz olmakta ve sürekli eğitim sorununa çözüm olmamaktadır.

Bunun için önerimiz ILO'nun aldığı kararlar ışığında ve ülkemiz şartları düşünülerek tüm çalışan kitleye yaygın sürekli eğitim yapılmasıdır. Sendikalaşma mücadelemizde, amaçlarımızdan biri de bu olmalıdır. Sürekli bir eğitim gereklidir çünkü, çağdaş dünyada, eğitimle yaşanan sosyal çevrenin ve iş hayatının ilişkisini birbirinden koparmış modern bir toplum düşünülemez.

SÜREKLİ EĞİTİMLE VERİMİ ARTIRMANIN AMACI, ÇALIŞANLARIN DAHA MUTLU YAŞAMASINI SAĞLAMAK OLMALIDIR

Bütün bu öneri ve yaklaşımlar, içinde yaşadığımız toplumun sosyo-ekonomik yapısından ayrı ve dışında düşünülemez. Ne kadar iyi niyetle yapılırsa yapılsın uygulamalar farklı toplumlarda farklı sonuçlar doğurur. Şurası unutulmamalıdır ki sürekli eğitim yoluyla Bilim ve Teknoloji arasında uyum sağlamanın, ve dolayısıyla, üretimi geliştirmenin, verimi arttırmanın tek amacı çalışan insanların üretilen değerlerden en iyi biçimde pay almaları, onların daha rahat, daha mutlu yaşamalarını sağlamak olması gerekir. Çünkü, üretim güçlerinin en önemli ve temel unsuru çalışan insanlardır.

MC İKTİDARI BURJUVA DEMOKRASİSİNE KARŞI

Başı : 9 da

lenen demokratik güçlerdir. Politik gericiliğe ve onu savunanlara karşı olanların, ondan zarar görenlerin, yani demokratik güçlerin toplumsal tabanı her geçen gün yeni bir kesimin katılmasıyla genişlemekte ve güçlenmektedir. Bu gerçeği görmek için Mayıs - Haziran aylarında toplanan kongre ve kurultaylara, olaylara bakmak bile yeterlidir.

Mayıs ayında toplanan TMMOB Genel Kurulu'nda, emekçi halkımızın bir parçası olan mühendis ve mimarlar, bir avuç tekelci büyük burjuvazinin ve onların siyasal iktidarının yürüttüğü, tümüyle yurt çıkarlarına ve halkımıza karşı ekonomi - politikaya, artan sömürü ve baskılara karşı ekonomik ve toplumsal hak ve özgürlük isteklerini dile getirdiler.

TMMOB Kongresiyle aynı günlerde İstanbul'da toplanan Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Kurulu'nda, demokrasi cephesinin en dinamik ve örgütlü kesimi olan işçi sınıfı ekonomik ve demokratik mücadelenin birbirinden ayrılamıyacağı gerçeğini dile getirmiş, dışa bağımlı tekelci büyük burjuvazi ve onun emrindeki MC iktidarının programı ve uygulamalarına karşı tepkisini, mücadele kararlılığını göstermiştir.

Demokrasi mücadelesinde tüm ilerici, demokratik örgütlerle güçbirliği yapma kararı alınmıştır. İşçiler, uluslararası tekellerin egemenliği ve onların dünya çapında sürdürdükleri sorunu ve politik gericiliğe karşı verilecek ekonomik ve demokratik mücadelenin, ancak dünyadaki tüm demokratik güçlerin dayanışması ile başarıya ulaşabileceğini de halkımıza anlatmak istemiştir.

7 - 8 Haziran günleri Ankara'da 33 teknik eleman örgütünün delegeleriyle toplanan 2. Teknik Eleman Kurultayında, teknik elemanlar, toplumsal rollerini ve yerlerini bir kere daha ve doğru olarak saptadılar. 150.000 teknik elemanı temsil eden delegeler, teknik elemanların bilgi ve emeklerini halk yararına kullanmak, artan yoksullaşma ve sömürülmelerini önlemek, iş bulabilmek, iş güvenliğne kavuşmak, tüm çalışanlarla beraber bağımsızlık ve demokrasi mücadelesine daha etkin bir şekilde katılabilmek için sendikalarda, örgütlenmelerinin gereğini vurguluyarak, bu yönde daha güçlü bir şekilde örgütlenerek mücadele etme kararı aldılar.

Gazeteler hergün, geniş memur yığınlarının, öğretmenlerin, öğrencilerin, yoksul köylülerin, serbest meslek sahiplerinin, esnaf ve zanaatkârların MC iktidarında simgelenen politik gericiliğe ve onun yol açtığı artan sömürüye karşı, ekonomik ve demokratik talepleri için verdikleri mücadeleler ile dolup taşıyor. Her gün yeni bir toplumsal kesim veya batmanın daha örgütlenerek demokrasi cephesinde ekonomik - demokratik taleplerle mücadeleye girdiğini görüyoruz.

Günümüzde demokratik mücadele veren güçlerin toplumsal tabanı nicelik ve çeşitlilik **olarak genişlerken**, demokratik mücadelenin içeriği ve gündemi de zenginleşmektedir. Demokrasi mücadelesi günümüzde, salt politik hak ve özgürlükleri korumak ve geliştirmek **(politik demokrasi)** mücadelesi olmaktan çıkmakta, **ekonomik demokrasi** yönünde yeni talepler ve mücadelelerle zenginleşip gelişmektedir.

Başarı, sömürülerini sürdürmek için politik gericiliğe sarılan bir avuç dışa bağımlı tekelci büyük burjuvazinin değil, elbette gelişen, büyüyen, zenginleşen demokrasiden yana güçlerin olacaktır. Ne varki bu amaca daha çabuk varabilmek, bu genişleyen toplumsal tabanı oluşturan demokratik güçlerin, ortak ve somut demokratik hedefler için güçbirliği yapmalarıyla, demokrasi cephesini bu yolla güçlendirmeleriyle olanaklıdır. Biz teknik elemanlar da acil ekonomik - demokratik isteklerimizi bir an önce elde etmek istiyorsak, önce kendi içimizdeki bütünselliği pekiştirmeli ve halkımızın vardığı bu genel demokratik mücadelede, diğer örgütlerle güç birliği içinde, onurlu yerimizi almalıyız.

NÜKLEER SANTRALLER

Başı : 4 te

Gerek hafif su ve ağır su sistemleri, gerekse daha ileri reaktör sistemlerinin bu yüksek yatırım, işletme ve bakım giderlerini karşılayacak olanaklara Türkiye sahip midir? İnan'ın 1974'de en azından üç büyük nükleer enerji santralini kuruluşuna başlaması, bu santralleri finanse edebilecek durumda olması Türkiye için yeterli bir örnek midir. Yüksek petrol gelirleri olmayan, Merkez Bankasında döviz rezervleri tükenmiş olan bir Türkiye için finansman önemli bir sezon değilmidir? Bütün 5 yıllık planlarda enerji sektörü için çok küçük oranların ayrıldığı bir ülkede tek çözüm DIŞ YARDIM mı olacaktır? Daha çok teknik içerikli bir raporda sorunun bu yanına incelemek belki mümkün olamazdı. Ancak, bir yandan fuel-oil santrallerinin getireceği zararları tesbit edip, diğer yandan son tahlilde sadece DIŞ YARDİM'a bel bağlayıcı bir öneriler dizisi geliştirmek Türkiye için ne denli yararlı olur?

Nükleer enerji sorunu bir ileri teknoloji sorunudur. Bu yanıyla, tümüyle teknoloji ithalini gerektirir. Türkiye'de bu denli ileri düzeyde bir teknoloji olmadığına göre bu doğaldır. Ancak, çok uzun süreli düşünüldüğünde, Türkiye'nin nükller enerji santrallerine sürekli ihtiyacı olacağı kabul edilirse, bu ileri teknolojinin Türkiye'nin öz teknik gücü tarafından çözümlenmesi için yöntemleri geliştirmek gerekli değilmidir. Üniversite programlarından, Bilimsel Araştırma yapan kurumlara kadar, bu konuda ayrıntılı bir çalışma programı yapılmaktamıdır?

En önemli sorunlardan biri de ham madde sorunudur. Uranyum ve thoryum konusunda Türkiye, fuel-oil'den çok daha fazla dışa bağımlıdır. A.B.D.'nin uranyum satışını durdurduğu veya kısıtladığı doğrultusundaki haberlerin yaygınlaştığı bir dönemde, ham madde sorunu önem kazanmaktadır. Dış politikadaki en küçük bir gelişmeden etkilenebilecek bir enerji ham maddesi politikası, temel direği enerji olan ekonomik hayatımızı nasıl etkileyecektir?

Öyle sanıyoruz ki, bu soruların cevaplarını da içeren bir rapor daha gerçekçi olacaktır. «En pahalı enerji, olmayan enerjidir» felsefesine dayalı bir politikanın dışa bağımlılığı arttırıcı bir enerji politikasının, uzantısı olduğunu bilerek, kendi öz kaynaklarımıza dayalı bir enerji politikasına uygun bir yol bulmak, Türk halkının çıkarlarını düşünen tüm teknik elemanların görevidir.

«Camparison of Different Nuclear Strategies in Turkey's Electric Power System», Ahmet KÜTÜKÇÜOĞLU, Dr. Salih Güntay, M. Sc., Nuclear Energy Division, Turkish Electricity Authority, Febriary 1975.

TÜTED İSTANBUL ŞUBESİ ÜYELERİ TOPLANDI

Başı : 3 de

sa zamanda, ayrıntılı bir çalışma programı hazırlamalı, bu programı İstanbul'daki tüm üyelerine göndermeli ve İstanbul'daki üyelerinin tümüne açık bir toplantı düzenlenmelidir.

- İstanbul'da gerek işyerlerinde, gerekse bölgesel olarak toplantılar düzenlenmelidir.
- Diğer teknik eleman örgütlerinin tümü ile ilişki kurulmalıdır. Bu örgütleri bir araya getirilmelidir.
- Memur dernekleri ve örgüteri ile ilişki kurulmalıdır.
- Üyelerin somut sorunlarını dile getirmek üzere çeşitli biçimlerde basın toplantıları düzenlenmelidir (Örneğin açık hava basın toplantısı).
- Teknik elemanların örgütlenmesi yolunda, olanaklar ölçüsünde mevcut TMMOB işyeri temsilciliklerden sonuna kadar yararlanılmalıdır.
- Ücretli çalışan teknik elemanların izin ve sigorta haklarına sahip olmaları yolunda mücadele verilmelidir. Bu konuda mevcut teknik eleman örgütlerinin yönetmelikler çıkararak, üyelerinin sigortalı olmaları yolunda bağlayıcı kararlar alması sağlanmalıdır. (Örneğin, mühendis ve mimarların bürolarda çalışırken sigortalı olmalarını sağlamak için TMMOB bir yönetmelik çıkarmak için çalışmalar yapabilir). Böylelikle sigortalı teknik elemanların sendikalaşması için TÜTED'in çalışma yapacağı bir alan doğabilecektir.
- TÜTED işyeri temsilcilikleri ve mümkün olan yerlerde TÜTED İŞYERİ KOMİTELERİ oluşturulmalıdır. Bunların görevleri ayrıntılı olarak saptanmalıdır.
- Sendikal hakkı olup da henüz sendikalaşmamış olan teknik elemanlar tesbit edilmelidir. Bu üyelerin çalışmakta oldukları işyerlerindeki sendikalarla ilişki kurularak bu kesimin sendikalaşması sağlanmalıdır.
- İşçi Konfederasyonları ve işçi sendikaları ile ilişkiler kurulmalı, bu kuruluşların tüm çalışanların ve tüm teknik elemanların sendikal haklarına kavuşmaları yolunda genel anlamda, teknik elemanların toplu sözleşme kapsamına alınmaları yolunda da özel anlamda yardımları sağlanmalıdır.
- Eğitime önem verilmelidir. Teknik elemanların toplumdaki yerinin emekçilerin yanı olduğu sürekli vurgulanmalı ve yaygınlaştırılmalıdır.

TÜTED'in İstanbul'daki örgütlenmesi yolunda önemli bir adım olan toplantı sonunda, beş işyerinde TÜTED işyeri temsilcilikleri ataması yapılmıştır

HER AY BİR KİTAP

12 mart üzerine

ersin kaya

12 Murt Döneminde Dışa Bağımlı Tekelleşme/Dr. Ahmet Aker İnceleme / Sander Yayınları 112 sayfa - 10 Lira

Bugünlerde yargı organları, faşizmin evrensel niteliklerinden birini belgeleyen kararlar verdiler. Vapurları batırmak, köprüleri uçurmak, kültür saraylarını yakmak iddialarıyla, bir vakitler büyük tantanayla ve idamları isteyerek, mahkemeye sevkedilenlerin suçsuzlukları yargıtayca onaylandı. Yargıtay kararı faşistlerin halkın dikkatlerini ekonomik sorunlar dışında tutmak, demokrasiyi kısıtlamak için bir umacıyı kovalamak taktiklerinin belgesidir. Tıpkı Almanyadaki meclis binası yangınında olduğu gibi, Türkiye'deki Sabotaj Davasında da gerçekler, geç de olsa herkesçe kabul edilebilir hale dönüşmüştür nihayet.

Her ay bir kitap köşemizde, sabotaj davalarının ardındaki gerçekleri, açıkçası Türkiyedeki faşizmin ekonomik temellerini ortaya koyan bir kitabı tanıtacağız bu sayımızda.

Boğaziçi Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Ahmet Aker 12 mart yönetiminin toplumun hangi sınıflarının yararına işlediğini, hangi ekonomik temele dayandığını araştırmış.

Beraberce izleyelim, 12 mart 71'de yürürlüğe konan yönetim işçilere ne getirmiştir? «Uygulanan grevler dörtte bire indi; grev uygulanan işyeri sayısı beşte bire indi. Üstelik, eskiden pek görülmeyen grev erteleme uygulaması yaygınlaştı.» **(sayfa 90).** «Bir yandan grevler azaltılırken, diğer yandan uygulanan lokavtlar artıyordu. 1970 öncesi uygulanmayan lokavtlar, 1972 de görülmemiş bir seviyeye ulaşmıştı.» (sayfa **91).** «Sigortalı işçilerin gerçek ücretleri 1971 de %5,1, 1971 de %1,4 ve 1973 de %3,9 düştü»

Bu notlardan çıkarılacak sonuç 12 martın işçilere birşeyler getirmekten çok işçilerden bir şeyler götürdüğü biçiminde olmalıdır.

Tekelci sermaye kesimine 12 martın nasıl baktığını da araştıralım:

Zamanın Maliye Bakanı **Mesut Erez diyorki:** «... sanayie düşük faizli kredi verilmesini ve düşük faizle normal faiz arasındaki farkın bütçeden karşılanmasını önermiş bulunuyorum...» **(sayfa 17)**

Tekelci sermaye kesimine sunulan asıl büyük pasta Teşvik Tedbirleri Tasarısıydı. **Bu tasarıyla:**

Teşvik tedbirinden yararlanmak için proje esası kaldırılıyor, yatırımdan elde edilen kârlar 10 yıl vergi muafiyeti kazanıyor, kurumlar vergisi 100 milyon liraya kadar ödenmeyebiliyor, kullanılan yerli yatırım mallarının alış fiyatının % 10 u devletten tahsil ediliyor, devlet teşvik gören firmanın mallarını bir süre satın almayı garanti ediyor ve başka vergi indirimleri getiriliyordu. **(sayfa 26).**

Şimdiki Maliye Bakanı Yılmaz Ergenekon o sıra Türkiye Odalar Birliği Genel Sekreteridir. Özel kesimin ve yabancı sermayenin çıkarlarını savunmakla görevlidir:

«Teşvik tedbirleri Tasarısı yeterli değildir. Finansman sorununa bir çözüm getirmiyorlar. Ayrıca, alt yapı sorununu da çözmüyorlar. Yatırımların gelişmemiş bölgelere kaydırılmasını da sağlamıyorlar. Teşvikte, yerli yabancı sermaye ayrımı yapmak doğru değildir.» **(sayfa 28).**

Özel kesim ve tekelci sermaye hakkında hükümet tutumlarını başbakan Naim Talu'nun veciz ifadesi ile bitirelim. «Özel Sektörün daima yanındayız...» **(sayfa 56).**

Köylü kesime dönelim. Türk - Amerikan Tarım komisyonunun önerdiği tedbirlerle köylülüğün kalkındırılmasını da ele almıştır 12 mart hükümetleri :

1) Köylüler anason, mercimek ve pire otu yetiştirsin;

2) Turistleri Afyon kalesine götürmek için her köylüye, turiste kiralanmak üzere bir eşek verilsin;

3) Bölgeye yabancı sermayenin gelmesi teşvik edilsin ve çok yakında turistik tesislerin kurulmasını sağlasın» (sayfa 70).

Haşhaş ekimi yasaklandığına göre pire otu ve mercimek ekerek köylüler geçimlerini düzene sokabilirlerdi. Ne yazıkki köylüler pire otunu bilmediklerinden ekemediler, eşek dağıtma programı da uygulanmayınca ciddi program uygulama şansını yitirdi.

İncelemecinin 12 mart dönemiyle ilgili yargılarını koyarak yazımızı noktalayalım:

«İşsizlik artmış, mülksüzleştirilen köylü, esnaf ve sanayi küçük üreticisi zor durumda kalmıştır.

Teşvik tedbirleri teknoloji ve hammadde yoluyla dışa bağımlılığı artırmıştır.

12 Mart döneminde, iktisadi politikayı belirleyici ve yönetici güç büyük sanayi sermayesi olmaya çalışmıştır.

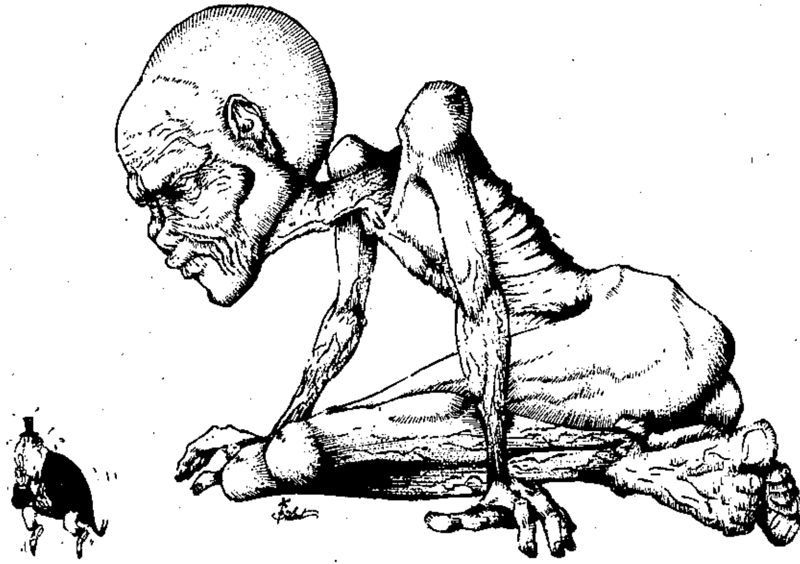

1974 KARİKATÜRLERİ

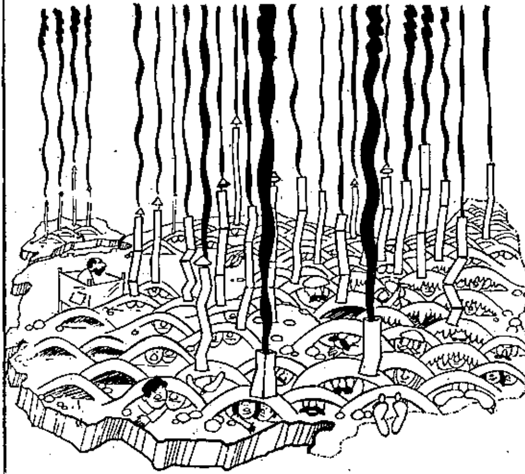
Karikatür albümlerinden seçmeler yaptığımız bu sayfada bu kez **Karikatürcüler Derneği**'nin yayınladığı **1974 Karikatürleri**'nden seçmeler sunuyoruz.

Şevket Sürek

Bülent Arabacıoğlu

Necmi Rıza Ayça

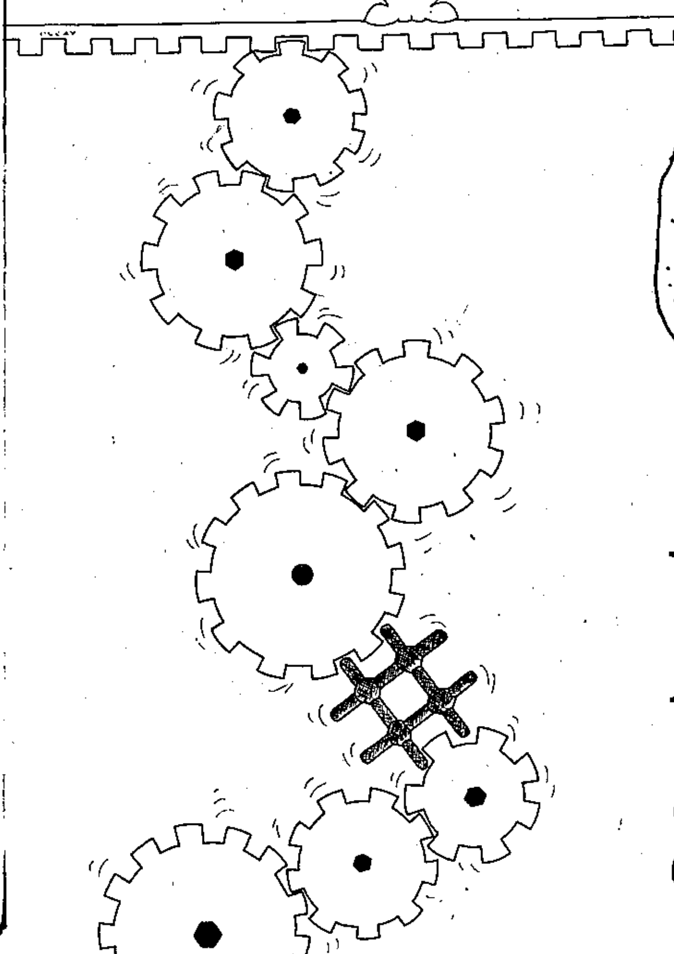

SANAYİLEŞEN TÜRKİYE!

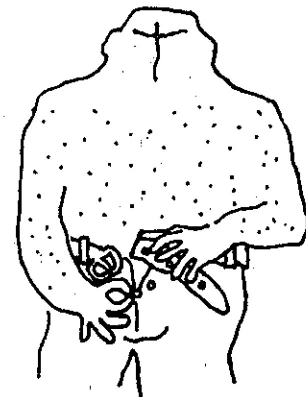
Oğuz Aral

Olcay Özsever

Mete Akalın

aile şirketleri halka açılmaya başladı

halka açılıyor!

başyazı

bir adım ileri

Başı 1'de

ratik tüm girişimlerin karşısına çıkabilmek için yine örgütlü olmanın yararı büyüktür. Sendikalaşmanın tek gündem maddesi olarak, seçilmesi ile, bu sorunun nasıl çözüleceğine, pratikte karşılaşılacak engellerin nasıl aşılabileceğine somut cevaplar bulunabilmesi mümkün olmuştur.

150 bin teknik elemanın temsil edildiği kurultay, mühendisiyle mimarıyla, teknikeriyle teknisyeniyle, teknik öğretmenleriyle teknik elemanların ortak amaçlar etrafında birleşmelerini güçlendirdiği gibi, öbür çalışanlarla teknik elemanların birlikteliğine de sahne olmuştur. İşçi sendikaları, memur dernekleri, gençlik dernekleri kurultaya katılmışlar, kendi açılarından teknik elemanların demokratik mücadeledeki yerlerinin değerlendirmesini yapmışlardır. Özellikle Sosyal-İş, Kimya-İş sendikaları başkanları somut problemler üzerine yararlı görüşlerini açıklamışlardır. Sendikal hakların elde edilme durumunda hangi sorunlarla karşılaşılabileceği sergilenmiş bu arada örgütlenme özgürlüğü bakımından teknik elemanlardan bir adımı önde bulunan işçilerin nisbeten düzeltilebilen ekonomik durumlarına dikkat çekilmiştir.

Memur dernekleri temsilcileri de soruna teknik elemanların baktığı açıdan yaklaşmışlar, temelde tüm çalışanların demokratik mücadelelerinin bölünmezliğini savunmuşlardır.

Kurultayda yer yer uzun tartışmalar olmuştur. Ancak bu tartışmalar sağlıklı görüşlerin ortaya çıkmasına, dolayısıyle teknik elemanların birlikteliğinin güçlenmesine vesile teşkil etmiştir. Nitekim kararların tümü oybirliği ile alınmıştır.

Örgütlenme konusunda neler yapılabileceği, kurulan «Kurultay Sonrası Çalışmalar Komisyonu» raporu ile kurultaya getirilmiştir. Ulaştığımız yeni noktayı ana hatlarıyla ortaya koyması bakımından, raporun Kurultayca onaylanan biçiminden alıntılar yapalım:

Teknik Elemanların Sendikalaşma Mücadelesinin ilkeleri ve programı :

Teknik elemanların sendikal haklar mücadelesi, halkımızın ve tüm çalışanların mücadelesinin bir parçasıdır.

Siyasi partilerle ilişkilerde, teknik elemanların örgütsel bağımsızlıkları titizlikle korunmalıdır.

İşçi sınıfının sendikal örgütleri ile ortak sorunlar etrafında somut çalışmalar ve dayanışma geliştirilmelidir.

Teknik elemanların sendikal haklar mücadelesi bir bütündür. Bu bütünlük, tüm teknik eleman örgütlerini ve örgütlerin tabanlarındaki farklı kesimleri kucaklamalıdır. Yoksulluğa işsizliğe ve ücretli çalışmaya itilen serbest çalışan teknik elemanlar da, sendikalaşma mücadelesinin bir parçası olarak ele alınmalıdır.

Sendikalaşma doğrultusunda ortak programlar oluşturulmalı, bu programların oluşturulmasında ve uygulanmasında örgütlere sorumluluk verilmelidir.

Örgütlenmede işin yapıldığı yer esas alınmalı, yapay çelişkiler işyerinde yokedilmelidir.

Sendikalaşma işçi sendikaları içinde olmalıdır.

Teknik elemanların daha güçlü ve ileri düzeyde örgütlenmesi için:

Teknik elemanların sendikal haklarını elde etme mücadelesi, tüm teknik elemanları, çatısı altında toplayan demokratik bir kitle örgütünün önderliğinde verilecektir.

Tüm Teknik Elemanlar Derneği (TÜTED) bu önderliği üstlenebilecek nitelikte tek örgüttür.

TÜTED, vereceği mücadelede tüm mesiek örgütlerimizce desteklenmelidir. Bu desteğin somut olarak gerçekleştirilebilmesi için TÜTED Merkez ve Şube Yönetim Kurulları, TÜTED çatısı altında tüm teknik eleman örgütlerini bir araya getiren bir danışma kurulu oluşturmalıdır. Bu, TÜTED'in güçlenmesi için izlenecek somut bir çalışma biçimidir

Örgütlenme - eylem diyalektik bütünlüğü içinde, gelecek Teknik Eleman Kurultayına kadar, TÜTED'in önderliğinde önce bölgesel ve sonra genel forum yada forumlar oluşturulmalıdır.

Gelecek yıl toplanacak 3. Teknik Eleman kurultayının duzenlenmesi ve yönlendirilimesi için TÜTED görevlendirilmelidir.»

Bu özetlediğimiz kararları ve yukarıda belirttiğimiz nitelikleriyle 2. Türkiye Teknik Eleman Kurultayı, çalışanların örgütlenmesinde ileri bir adım olarak gerçekleşmiştir.

aydınlığa doğru

HEDEF : İŞÇİ SENDİ

Başı 1'de

medir. Çünkü çözüm son tahlil'de politiktir. Teknik elemanlar burjuva sınıfının mı yoksa işçi sınıfının mı yanında yer alacaklarına karar vermek zorundadırlar. Teknik uzman kadroların bilimsel ve teknolojik gelişme sonucu giderek işçileştikleri bir gerçektir. Çünkü teknik elemanlar gelişmelerle birlikte, üretime anti-değer üreterek katılmaya başlamaktadırlar.

GELECEK UMUT VERİCİDİR

Türkiye'nin toplumsal yapısındaki gelişmeler umut vericidir. Objektif olarak gelişme demokrasi, anti-emperyalizm yolundadır. Bu objektif gelişmeyi sübjektif gelişmeyle tamamlamak önemlidir. Gelecek bizimledir, tarih bizimledir.»

Boran'dan sonra TSİP adına Genel Sekreter Yalçın Yusufoğlu, TEP adına Genel Başkan Mihri Belli ve SP adına Genel Başkan M. Ali Aybar konuşmuşlardır.

Yusufçuoğlu özetle, üretici güçlerin gelişmesini engelleyen kapitalizmin engelleri kaldırılmalıdır, teknik elemanlar işçi sınıfının yanında yer almak zorundadır demiştir.

Mihri Belli, teknik eleman örgütlerinin faşizmin en karanlık günlerinde bir ışık olduğunu söylemiş, bu devrimci geleneğin devamını istemiş ve emperyalist sömürü sisteminde yer alan aydınlar olarak Türkiye'yi sömürüden kurtarmak ve gerçekten demokratik bir hale getirmek görevimizdir demiştir.

M. Ali Aybar ise MC hükümetinin milliyetçilik anlayışının Anayasa'nın milliyetçilik anlayışına aykırı olduğunu örneklerle ispatlamıştır.

Kurultayda Sosyal-İş Genel Başkanı Özcan Kesgeç, Kimya-İş Başkanı Dinçer Doğu, Petro Kimya İş Başkanı Yılmaz Özdemir, Tüm-Der Başkanı Mithat Görkem, Mem-Der Başkanı Ahmet Kaya da konuşmuşlardır.

KOMİSYON RAPORLARI

Kurultayın, ilk günü kurulan ana sorunlar ve kurultay sonrası çalışmalar komisyonu raporları ikinci gün tartışılmıştır. Özellikle kurultay sonrası çalışmalar komisyonu raporu üzerinde tartışmalar yoğunlaşmış ve bazı değişiklikler yapılarak her iki rapor kurultay delegelerinin oybirliğiyle kabul edilmiştir.

ÖĞRENCİLER YÖNETİME

Başı : 3 de

söyle devam ediyordu:

İdeolojik düzeydeki çöküntü ve iflas, iktisadi ve politik düzeylerde olduğundan daha hızlı, yürür. Emperyalizm insanlara olumlu toplumsal değerler verebilme yeteneğini kesinlikle kaybetmiştir. Dolayısıyle, bünyesinde, iktisadi ve siyasi buhranların yanısıra, çeşitli ideolojik buhranlar da barındırmaktadır. Varoluşçuluktan hipiliğe kadar bir dizi çağdaş ideolojiler emperyalist bunalımın çeşitli zaman ve mekânlarda ideolojik düzeyde patlak veren buhranlarının büründüğü biçimlerdir.

«Bir ülkenin öğretim kurumlarının yapısı, o ülkenin genel politik eğilimlerini sınıfsal yapısını yansıtır. Politik hayatta görülen ittifaklar, karşıtlıklar bu kurumlarda da kendini gösterir.

GELENEKSEL ANTİ - DEMOKRATİK TUTUM

«Türkiye'nin sınıfsal ve politik yapısının geleneksel bir özelliği olan anti-demokratik tutumun, öğretim kurumlarımıza çok köklü bir şekilde yerleşmiş olduğunu da görüyoruz. Bu, yalnız siyasi anlamda anti-demokratik bir tutum değil, ilk ve orta öğrenim basamaklarından başlayıp yüksek öğrenime kadar gelen pedagojik anlamda bir anti-demokratik tutumdur.

«Bu sistem, aynı zamanda çarpık bir ekonomik yapının uzantısıdır. İçeriği büyük ölçüde ithal malı, biçimi büyük ölçüde çağ dışı bir sistemdir.»

YAPISAL ÇÖZÜMLEME

Prof. Dr. Ümit Doğanay bildirisinin giriş bölümünde yüksek öğrenim kurumlarının yapısal çözümlemesini yaparak girmiştir:

«Yüksek öğrenim kurumları yapısı insan olan kurumlardır. Öğretim üyeleri, öğ-

Prof. Ümit Doganay

retim Yardımcıları, memurlar ve öğrenciler yapıyı oluşturan unsurlardır. Yüksek öğrenim kurumlarını oluşturan ,insan topluluğu bir sınıf değildir. Öğretim üyeleri, öğretim yardımcıları, memurlar bürokrat kesimin bir parçasıdır. Öğrenciler ise geçici bir süre için bir araya gelmiş, çeşitli sınıflara mensup olan kişilerdir.

Doğanay siyasal iktidarların yüksek öğrenim kurumlarıyla ilişkilerine değinerek:

«Yüksek öğretim kurumlarının, yapısından doğan siyasal hayata karışma durumu, onları siyasal iktidarı elinde bulunduran güçlerle karşı karşıya getirir. İktidara gelen parti veya partiler, yüksek öğretim kurumlarını denetlemek, baskı altında tutmak isterler.

«Bu nedenle 1961 Anayasası 120. maddesi ile bu kurumların özerkliğini güvence altına almıştır. Ancak, 1971 de yapılan Anayasa değişikliği ve bunun takiben de kabul edilen 1750 sayılı üniversiteler kanunu ile tekrar hükümetlerin, denetimi altına verilmişlerdir.» demiştir.

DEMOKRATİK YÖNETİM

Prof. Doğanay daha sonra özetle şu görüşleri savunmuştur:

«Demokratik Üniversitenin somut olarak gerçekleşebilmesi ancak Yüksek Öğretim kurumları içinde yönetimin demokratik esaslara göre kurulması ile, mümkün olabilir.

«Yüksek öğrenimde demokratik yönetim, yetkilerin yaygınlaştırılması ve yönetici organlara kurumun yapısal unsurlarının katılması ile gerçekleştirilebilir. Yüksek öğretim kurumlarının yapısal unsuru olan guruplar, yönetime eşit şartlarla katılmalıdır. Özellikle geniş yetkilere sahip kurullara, öğretim üyeleri ile birlikte öğretim yardımcıları, memurlar, öğrenciler oy hakkına sahip olarak katılmalıdır.»

Ümit Doğanay, 1630 sayılı Dernekler Yasasının öğrencilerin anayasal dernek kurma hakkını sınırladığını, siyasetle uğraşmalarını yasakladığını söylemiş, baskının gençlere oy hakkı verilmeyerek sürdürüldüğünü belirtmiş ve öğrencilere ilişkin diisplin yönetmeliklerinin de bir baskı aracı olduğunu ifade etmiştir.

Kongrede, tebliğciler, dinleyicilerin yönelttiği çeşitli soruları da cevaplamışlardır.

İZMIRDE

Başı 1'de

söylemiştir. İzmir Metropoliten Plânlama Bürosu'na ait tebliği sunan Y. Mimar Yıldırım Oral ise İzmir'deki ulaşımla ilgili kamu kuruluşlarının eleştiri ve denetim görevlerini sağlamak için biraraya gelmelerini önermiştir.

Şubemiz, İzmir Ulaşım Başkanlığı'na çektiği aşağıdaki telgrafla başarılar dilemiştir:

Önemli bir uzmanlık alanı olan ulaşım konusunda, meslek odaları olarak ortaklaşa düzenlenen kongrenizin, demokratik meslek kuruluşlarının dayanışması ve güçbirliği doğrultusunda ileri bir adım olacağı inancıyla, İzmir'in ulaşım sorununun temel nedenlerini sergilemesini ve İzmir halkına götürülebilecek somut kararlar olmasını dileriz.

Önceki sayılarımızda nişanını haber verdiğimiz üyemiz **Sayın Bahattin Gençal,** 30 Mayıs Cuma günü saat 15.00 de **Sayın Işıl Usta** ile evlenmiştir. Kendilerine ömür boyu mutluluklar dileriz.

AYDINLIĞA DOĞRU

T.M.M.O.B. ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİ ADINA SAHİBİ: YÜKSEL BİRDAL/**SORUMLU YAZI İŞLERİ YÖNETMENİ:** ERSİN KAYA/**YAZIŞMA ADRESİ:** EMO İSTANBUL ŞUBESİ CUMHURİYET CAD. 283 KAT 2 HARBİYE İSTANBUL **TELEFON:** 48 50 52/**EMO ÜYELERİNE ÜCRETSİZ GÖNDERİLİR /AYLIK, MESLEKÎ YAYIN ORGANIDIR**/BASKI KARACA OFSET /İLAN FİYATI: CM² 5 T.L. SON BASKI TARİHİ: 26. HAZIRAN 1975